

Národní zpráva České republiky o elektroenergetice a plynárenství za rok 2006

červenec 2007

Obsah

1	Úvod	3
2	Souhrnné informace o regulaci elektroenergetiky a plynárenství v uplynulém roce	4
2.1	Základní informace o postavení regulačních orgánů působících na energetickém trhu ČR	4
2.2	Hlavní události na trhu s elektřinou a plynem	5
2.2.1	Trh s elektřinou	5
2.2.2	Trh s plynem	6
2.3	Hlavní problémy, kterými se zabýval v roce 2006 Energetický regulační úřad	7
2.3.1	Regulace v plynárenství	7
2.3.2	Legislativní změny	7
2.3.3	Náklady na unbundling v plynárenství	8
2.3.4	Jednání o kompenzačním mechanismu v souvislosti s přeshraničními toky elektřiny	8
3	Regulace a struktura trhu s elektřinou	9
3.1	Otázky regulace	9
3.1.1	Řízení a přidělování propojovací kapacity a mechanismy pro řešení přetížené kapacity	9
3.1.2	Přenosové a distribuční společnosti	9
3.1.3	Unbundling	13
3.2	Otázky ochrany hospodářské soutěže	15
3.2.1	Struktura velkoobchodního trhu	15
3.2.2	Struktura maloobchodního trhu	18
3.2.3	Opatření k zamezení zneužití dominantního postavení	20
4	Regulace a struktura trhu se zemním plynem	22
4.1	Otázky regulace	22
4.1.1	Řízení a přidělování přeshraničních kapacit	22
4.1.2	Regulace úkolů přepravních a distribučních společností	22
4.1.3	Unbundling	27
4.2	Otázky ochrany hospodářské soutěže	30
4.2.1	Struktura velkoobchodního trhu	30
4.2.2	Struktura maloobchodního trhu	32
5	Bezpečnost dodávek	35
5.1	Trh s elektřinou v roce 2006	35
5.1.1	Spotřeba elektřiny a roční maximum zatížení soustavy	35
5.1.2	Instalovaný výkon	35
5.1.3	Schvalovací kritéria pro nové zdroje	36
5.1.4	Pobídky pro vytvoření nových kapacit	36
5.1.5	Investice do oblastí přenosu	36
5.2	Trh s plynem v roce 2006	37
5.2.1	Úroveň spotřeby zemního plynu v roce 2006	37
5.2.2	Předpoklad spotřeby zemního plynu v letech 2007 - 2010	38
5.2.3	Domácí produkce a import zemního plynu	39
5.2.4	Investice do oblastí výroby a dovozu a role regulačního orgánu	40
5.2.5	Vliv opatření dle čl. 3 a 4 Směrnice 2004/67/ES na konkurenceschopnost	40
5.2.6	Podzemní zásobníky zemního plynu	41
5.2.7	Dlouhodobé kontrakty	41
5.2.8	Bezpečnostní standard dodávky	42
6	Otázky veřejné služby	44
6.1.1	Základní informace	44
6.1.2	Povinnost nad rámec licence	45
6.1.3	Dodavatel poslední instance	45
6.1.4	Označování podílů primárních zdrojů použitých/záruky původu	46
6.1.5	Odpojování konečných zákazníků	46
6.1.6	Smluvní ochrana konečných zákazníků	46
6.1.7	Způsob stanovení ceny konečným zákazníkům na trhu s elektřinou	47
6.1.8	Způsob stanovení ceny chráněným zákazníkům na trhu s plynem	48
6.1.9	Činnost orgánů veřejné správy ve vztahu k podmínkám dodavatelských smluv	49

1 Úvod

Česká republika (ČR) předkládá potřetí Evropské komisi zprávu o stavu implementace požadavků vyplývajících z ustanovení Směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektrickou energií (dále Směrnice 2003/54/ES) resp. Směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem (dále Směrnice 2003/55/ES) a rovněž ze Směrnice Rady 2004/67/ES ze dne 26. dubna 2004 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu (dále Směrnice 2004/67/ES). Plní tím svou vykazovací a oznamovací povinnost, jak jí tyto směrnice stanovují.

Ve srovnání s předcházející zprávou, která informovala o přelomovém období 2005/2006, tato zpráva zahrnuje vývoj energetických trhů za rok 2006. Vzhledem k tomu, že obě zprávy zahrnují zčásti shodné období, bylo z důvodu zachování kontinuity a přehlednosti rozhodnuto ponechat některé pasáže uvedené již ve zprávě za rok 2005.

2 Souhrnné informace o regulaci elektroenergetiky a plynárenství v uplynulém roce

2.1 Základní informace o postavení regulačních orgánů působících na energetickém trhu ČR

Působnost správních úřadů v rámci výkonu státní správy v energetických odvětvích je vymezena zákonem č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů a dále kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Energetický regulační úřad

Energetický regulační úřad (ERÚ) byl zřízen energetickým zákonem 1. ledna 2001 jako správní úřad pro výkon regulace v energetice. Jeho funkce a povinnosti byly zevrubně popsány v Národní zprávě za rok 2004.

Sekundární legislativa vydaná ERÚ v roce 2006

V roce 2006 pokračovaly práce na změnách a tvorbě prováděcích právních předpisů, které byly vyvolané tzv. velkou novelou energetického zákona, tj. zákonem č. 670/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Energetický regulační úřad navázal na svoji legislativní činnost z roku 2005 a vydal prováděcí předpisy spojené především se zavedením nového modelu trhu s plynem, který je platný od ledna t.r. Byla vydána nová vyhláška č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu upravující pravidla pro potřeby plně otevřeného trhu, která reagovala na aktuální změny na trhu s plynem v ČR. V návaznosti na ni pak vyhláška č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, kterou ERÚ zakotvil požadovanou kvalitu dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství.

Pokud jde o oblast elektroenergetiky, zásadní změnu přinesla novela vyhlášky č. 552/2006 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, která se týká úpravy vyhodnocení ocenění sekundární regulace, a z toho vyplývajících změn v ocenění systémové odchylky. Zároveň byla v roce 2006 vydána nová vyhláška č. 51/2006 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě. Tato vyhláška jednotným způsobem stanovuje obecné podmínky připojení jednotlivých účastníků trhu, zjednodušuje podmínky pro připojení a zajištění požadovaného příkonu nebo výkonu a především jednoznačně definuje výši podílu žadatele na nákladech spojených s připojením do distribuční nebo přenosové soustavy.

Energetický regulační úřad nevykonává činnosti, které by se překrývaly s činnostmi ostatních orgánů státní správy, tzn. z hlediska kompetencí nedochází k žádným duplicitám.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Působnost **Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO)** je vymezena kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů. MPO navíc zpracovává Státní energetickou koncepci, zabezpečuje plnění mezinárodních závazků a smluv a vydává státní souhlas s výstavbou nových zdrojů v elektroenergetice a státní souhlas s výstavbou přímých vedení a vybraných plánovaných zařízení v plynárenství.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) byl zřízen zákonem č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky. Tímto zákonem se dále mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. Rozsah působnosti tohoto úřadu je obsažen v zákoně č. 273/1996 Sb., o působnosti ÚOHS. V oblasti ochrany hospodářské soutěže je základním právním předpisem, podle něhož ÚOHS postupuje, zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, v platném znění.

2.2 Hlavní události na trhu s elektřinou a plynem

2.2.1 Trh s elektřinou

Trh s elektřinou byl v České republice otevírán postupně od roku 2002. Od 1. ledna 2006, kdy se poslední skupina zákazníků – domácnosti – stala oprávněnými zákazníky a získala právo zvolit si svého dodavatele, je trh plně liberalizován, a to o jeden a půl roku dříve, než stanovuje Směrnice 2003/54/ES. Na tomto otevřeném trhu s elektřinou již nejsou regulovány všechny činnosti, v nichž je možná konkurence, tj. výroba elektřiny, její dovoz a obchod s elektřinou. Regulovány jsou pouze činnosti s monopolním charakterem, mezi něž patří doprava elektřiny od výrobního zdroje prostřednictvím přenosového a distribučního systému ke konečnému zákazníkovi, a dále činnosti spojené se zajištěním stability energetického systému z technického i obchodního hlediska.

K počátku roku 2006 byly rovněž ukončeny rozsáhlé organizační změny, které probíhaly v sektoru elektroenergetiky. V souladu s dílkou energetického zákona jsou provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli povinni oddělit činnosti distribuce od ostatních licencovaných činností (unbundling). V praxi tak byly povinny provést unbundling pouze tři největší skupiny podnikající v elektroenergetických odvětvích, a to skupina ČEZ, skupina E.ON a skupina PRE. Tímto Česká republika splnila k 1. 1. 2006 svoji povinnost právního oddělení regulované činnosti distribuce elektřiny od ostatních aktivit, výroby a prodeje elektřiny, které u integrovaných elektroenergetických společností nepodléhají regulaci.

V souvislosti s oddělováním jednotlivých činností bylo nutno zabezpečit plnění závazku nediskriminačního přístupu k distribučním soustavám pro všechny obchodníky s elektřinou. Pro kontrolu nediskriminačního chování, které je cílem unbundlingu, byl ustaven tzv. Program opatření (Compliance Program). Na základě energetického zákona je provozovatel distribuční soustavy povinen přijmout vnitřním předpisem program, kterým stanoví opatření k vyloučení diskriminačního chování ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s elektřinou, zejména pokud jde o přístup do jím provozované distribuční soustavy a využívání jeho služeb. V prvních Programech opatření, zpracovaných v roce 2005, definovaly distribuční společnosti jednotlivá opatření a zavázaly se je realizovat. V roce 2006 vypracovaly distribuční společnosti poprvé zprávy o jejich plnění. Energetický regulační úřad předložené dokumenty analyzoval a v průběhu října a listopadu 2006 se pracovníci ERÚ setkali s Compliance Officery všech distribučních společností a seznámili se s vnitřními předpisy, jejichž prostřednictvím jsou řešeny konkrétní způsoby provedení jednotlivých opatření. Nejistili žádné závažné pochybení ze strany distribučních společností, avšak předložené dokumenty neřešily konkrétní problémy a nebyly jednotné. Z tohoto důvodu úřad

ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu inicioval harmonizaci příslušných dokumentů podle jednotné osnovy.

Přestože Compliance programy jednotlivých regionálních distributorů nevykazovaly závažné formální vady, v praxi stále docházelo k preferenci obchodníků z vlastní vertikálně integrované skupiny. Hlavní nedostatky se projevovaly při uzavírání smluv se zákazníky v nově vzniklých odběrných místech.

2.2.2 Trh s plynem

V roce 2006 pokračovala liberalizace českého plynárenského trhu druhou etapou otevírání. Od 1. ledna 2006 se stali oprávněnými zákazníky všichni koneční odběratelé zemního plynu kromě zákazníků kategorie domácnosti. Domácnosti nadále zůstaly v kategorii zákazníků chráněných. Trh se tak otevřel pro více jak 140 tisíc zákazníků s více než 194 tisíci odběrnými místy. Odběr oprávněných zákazníků přesáhl úroveň 70 procent spotřeby zemního plynu v ČR. Od 1. ledna 2007 jsou oprávněnými zákazníky všichni zákazníci včetně domácností a trh v České republice je tak zcela otevřen.

Hlavními rysy trhu s plynem se staly v roce 2006 tři skutečnosti:

- znovuzavedení regulace cen dodávky pro oprávněné zákazníky,
- vstup nových obchodníků na trh s plynem,
- vypracování a přijetí nové vyhlášky o pravidlech trhu s plynem.

Všechny tyto oblasti jsou úzce propojeny a navzájem se ovlivňují. S otevíráním trhu souvisí i povinnosti, které vyplývají z členství České republiky v Evropské unii, tj. realizace rozdělení plynárenských společností formou právního unbundlingu a splnění požadavků Nařízení Evropského parlamentu a rady 1775/2005/ES ze dne 28. září 2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám (dále Nařízení 1775/2005/ES).

V Národní zprávě ČR o elektroenergetice a plynárenství (Národní zpráva) za rok 2005 byly podrobně rozebrány důvody, které vedly ERÚ, aby s platností od 1. ledna 2006 rozhodl o dočasném omezení cen dodávky formou maximálních cen za dodávky a uskladňování zemního plynu od společnosti RWE Transgas, a. s. a maximálních prodejních cen od obchodníků distribučních společností, kteří nakupují zemní plyn od uvedené společnosti. Toto opatření nijak neomezovalo vznik konkurence na trhu s plynem v ČR, ani nebránilo oprávněným zákazníkům realizovat zejména jejich právo na volbu dodavatele plynu či zvolit si jiný princip stanovení ceny. Zavedením opatření se snížily podle propočtů regulátora náklady na nákup zemního plynu za rok 2006 přibližně o 4,4 procenta, což oprávněným zákazníkům ušetřilo přibližně 2 mld. Kč. Rozhodnutí o ukončení regulace, které bylo stanoveno na 31. března 2007, předcházela řada jednání s RWE Transgas, a. s. o podmínkách a způsobu stanovování cen po 1. dubnu 2007 a o podmínkách působení skupiny RWE na trhu.

Hlavním charakteristickým rysem roku 2006 byla snaha o vytvoření konkurenčního prostředí na trhu s plynem. Toho však na českém trhu s plynem v roce 2006 nebylo dosaženo. Od 1. ledna 2006 začala na trhu podnikat jako obchodník s plynem jen společnost Wings, GmbH a VEMEX s. r. o. Z ostatních obchodníků s plynem je možné jmenovat ještě Moravské naftové doly Hodonín, a. s., realizující vnitrostátní těžbu zemního plynu, který však využívá pro spotřebu ve vlastních společnostech a OKD a. s., dodávající plyn z povrchové degazace společnosti Severomoravská plynárenská, a. s. Tyto dodávky mají pouze lokální význam. Nefunkčnost trhu s plynem v roce 2005 vedla k rozhodnutí ERÚ vypracovat liberálnější vyhlášku o pravidlech trhu s plynem s platností od 1. ledna 2006 za spolupráce plynárenských společností a konečných zákazníků. Dále bylo nutné ve vyhlášce zohlednit Nařízení

1775/2005/ES, účinné od 1. července 2006, zavést v Evropě preferovaný model rezervace kapacity entry/exit, vymežit činnosti chybějící funkce operátora trhu, zejména určit místo a přesné podmínky pro obchodování s plynem a snížit tak rizika pro menší a nově vstupující obchodníky. Nový model trhu s plynem, zapracovaný do vyhlášky o pravidlech trhu s plynem, přináší řadu pozitivních změn, jejichž cílem bylo vytvořit podmínky pro konkurenceschopné obchodování, a tím zajistit všechny výhody plynoucí z plně funkčního liberalizovaného prostředí. Jeho další vývoj a zjednodušení je však vázáno na očekávanou změnu energetického zákona.

Mezi další hlavní události patří změny vyplývající z unbundlingu. První společností, kde unbundling proběhl formou právního oddělení, byla společnost RWE Transgas, a. s. Od 1. ledna 2006 začal působit na českém trhu nový subjekt, provozovatel přepravní soustavy RWE Transgas Net, s. r. o. Ve společnosti RWE Transgas, a. s., byla ponechána licencovaná činnost obchodu s plynem a uskladňování plynu. Přípravy právního unbundlingu osmi regionálních distribučních společností s více než 90 tisíci odběrateli (Jihočeská plynárenská, a. s., Jihomoravská plynárenská, a. s., Pražská plynárenská, a. s., Severočeská plynárenská, a. s., Severomoravská plynárenská, a. s., Středočeská plynárenská, a. s., Východočeská plynárenská, a. s., Západočeská plynárenská, a. s.) probíhaly intenzivně v průběhu celého roku 2006, s cílem provést unbundling od 1. ledna 2007. Termín byl splněn v souladu s energetickým zákonem.

Obdobně jako v elektroenergetice (viz kapitola 2.2.1) zpracovávaly také plynárenské distribuční společnosti, v souladu s energetickým zákonem, první Programy opatření, kterými jsou stanovena opatření k vyloučení diskriminačního chování ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s plynem, zejména pokud jde o přístup do distribuční soustavy a využívání služeb plynárenských distribučních společností.

2.3 Hlavní problémy, kterými se zabýval v roce 2006 Energetický regulační úřad

2.3.1 Regulace v plynárenství

Problematika dočasného omezení cen dodávky formou maximálních cen za dodávky a uskladňování zemního plynu od společnosti RWE Transgas, a. s. a maximálních prodejních cen od obchodníků distribučních společností nakupujících zemní plyn od uvedené společnosti, kterou se ERÚ intenzivně zabýval v uplynulých dvou letech, byla s velkou pozorností sledována jak všemi účastníky trhu, tak i širší českou veřejností.

V souladu s ustanovením čl. 3 odst. 6 Směrnice 2003/55/ES notifikovalo Stálé zastoupení České republiky v Bruselu 4. prosince 2006 zavedení tohoto opatření generálnímu ředitelství pro dopravu a energetiku (DG TREN). V notifikaci Česká republika uvedla, že opatření spočívající v uplatnění regulace ceny dodávky zemního plynu oprávněným zákazníkům od obchodníků, kteří nakupují plyn od RWE Transgas a. s., bylo provedeno v souladu s čl. 3 odst. 2 Směrnice 2003/55/ES. Notifikace byla doplněna analýzou důvodů vedoucích k uvedenému opatření.

2.3.2 Legislativní změny

Konkrétní právní normy, které ERÚ v hodnoceném období zpracoval v rámci svých kompetencí při tvorbě sekundární legislativy, jsou uvedeny v kapitole 2.1. Zmiňované vyhlášky vycházejí z potřeb plně otevřeného trhu jak s elektřinou, tak i s plynem.

2.3.3 Náklady na unbundling v plynárenství

V souvislosti s provedením právního unbundlingu požádali provozovatelé distribučních soustav v plynárenství o zahrnutí oprávněných prokazatelných minimálních nákladů na unbundling do cen regulovaných činností, které má pravomoc ERÚ v souladu s energetickým zákonem uznat. Energetický regulační úřad stanovil stejně jako v roce 2005 u provozovatelů distribučních soustav v elektroenergetice a provozovatele přepravní soustavy zemního plynu metodiku výpočtu a kvantifikaci minimálních nákladů ex ante. V průběhu zpracování detailních analýz, které pomohly vyloučit neoprávněné náklady a stanovit minimální hranici oprávněných nákladů, byly určeny následující kategorie nákladů:

- a) provozní jednorázové náklady unbundlingu - budou vynaloženy během období bezprostředně zahrnujícího vlastní realizaci právního unbundlingu;
- b) investiční náklady unbundlingu - za investiční náklady jsou považovány jednorázové výdaje, které souvisejí s pořízením aktiv nezbytných pro zajištění realizace unbundlingu;
- c) provozní průběžné náklady unbundlingu - budou pravidelně vynakládány počínaje rokem realizace unbundlingu a v následujících letech z titulu nového charakteru fungování oddělených společností.

2.3.4 Jednání o kompenzačním mechanismu v souvislosti s přeshraničními toky elektřiny

Energetický regulační úřad se v rámci Rady evropských energetických regulátorů (CEER) a poradního orgánu Evropské komise nazvaného Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn (ERGEG) aktivně podílel na přípravě pokynů pro kompenzace mezi provozovateli přenosových soustav v elektroenergetice (Guidelines on Inter TSO Compensation). V lednu 2006 byly na příslušných skupinách CEER a ERGEG identifikovány pro uplatnění do guidelines dvě základní metody WWT a AP. Na dalších jednáních se však na návrh zástupců Evropského sdružení provozovatelů přenosových soustav (ETSO) na těchto metodikách přestalo pracovat, neboť zástupci ETSO navrhli novou metodiku s názvem IMICA. Na základě provedené analýzy bylo zřejmé, že metodika IMICA a v rámci ní nastavené parametry nerespektovaly reálné fyzikální toky přes území České republiky. Podle navržené metody by Česká republika jako tranzitní země s dostatečnými přeshraničními přenosovými kapacitami v rámci regionu střední a východní Evropy nebyla ostatními provozovateli přenosových sítí dostatečně kompenzována. ČR se proto musela ohradit proti přijetí metody IMICA, která by pro nás znamenala neopodstatněnou finanční zátěž více než 30 mil. EUR/rok. Pozici ČR prosazoval ERÚ jak v rámci příslušných pracovních skupin EFG a CBT, tak i v rámci veřejné konzultace, stejně jako písemnou intervencí u prezidenta CEER a u Evropské komise. Vzhledem k odmítavému postoji více než jedné třetiny regulačních úřadů včetně ERÚ bylo Evropské komisi dopisem předsedy ERGEG sděleno, že doporučení ohledně vhodné metodiky nebude poskytnuto a že o dalším postupu by měla rozhodnout Evropská komise ve spolupráci s organizací ETSO, která na zavedení metodiky IMICA trvá.

3 Regulace a struktura trhu s elektřinou

3.1 Otázky regulace

3.1.1 Řízení a přidělování propojovací kapacity a mechanismy pro řešení přetížené kapacity

V přenosové soustavě České republiky neexistují žádná omezení, soustava je schopna přenést požadované objemy elektřiny a není nutné přijímat žádná opatření směrem k účastníkům trhu s elektřinou (s výjimkou mimořádných situací v soustavě, která jsou řešena příslušnou legislativou).

V případě exportu a importu popř. tranzitu elektřiny je množství zobchodovaných hodnot limitováno omezenými kapacitami elektrického vedení na přeshraničních profilech. Velikost volných přeshraničních kapacit je závislá na vlastních fyzikálních tocích elektřiny a také na obchodním vytížení daného profilu. Všechny volné přeshraniční kapacity elektrického vedení jsou provozovatelem přenosové soustavy nabízeny prostřednictvím nediskriminačních tržních mechanismů, tj. na všech profilech jsou pořádány roční, měsíční a denní explicitní aukce. V případě polského, slovenského a obou německých profilů jsou pořádány rovněž koordinované explicitní aukce ve spolupráci se sousedními provozovateli přenosových soustav.

Veškeré příjmy z těchto aukcí jsou v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a rady 1228/2003/ES ze dne 26. června 2003 o podmínkách pro přístup k síti pro přeshraniční výměny elektrické energie (dále Nařízení 1228/2003/ES) použity jako investice do sítí udržujících nebo zvyšujících propojovací kapacity, dále jsou zohledněny do výpočtů cen za použití přenosové soustavy a nebo jsou použity pro kompenzační platby mezi provozovateli přenosových soustav (PPS) v přeshraničním obchodě.

V průběhu roku 2006 probíhala v rámci regionálních aktivit na trhu s elektřinou jednání ohledně možnosti spuštění koordinovaných aukcí, založených na principu sledování skutečných fyzikálních toků (tzv. flow-based metoda). Koordinované aukce by měly probíhat v celém regionu střední a východní Evropy od 1. ledna 2008. Na jednáních bylo dohodnuto, že aukční kancelář bude sídlit v Německu.

3.1.2 Přenosové a distribuční společnosti

Na území České republiky působí jeden Provozovatel přenosové soustavy (PPS), který je zodpovědný jednak za přenos elektřiny na úrovni přenosové soustavy (vedení 400 kV, 220 kV a vybraná vedení 110 kV) a za její rozvoj, jednak za poskytování systémových služeb sloužících k zajištění bezpečného a spolehlivého provozu. Distribuce elektřiny je na nižších napěťových úrovních (110 kV a níže) poskytována třemi provozovateli distribučních soustav (PDS) s více než 90 tisíci odběrateli, jejichž zařízení jsou přímo připojena k přenosové soustavě. Vedle těchto regionálních distributorů zde také k 31. prosinci 2006 působilo 279 provozovatelů ostatních distribučních soustav připojených pouze k těmto třem PDS s více než 90 tisíci odběrateli, kteří zajišťují distribuci elektřiny na území vymezeném licenci na distribuci elektřiny.

Sít'ové tarify

Pro výpočet průměrných cen za přenos a distribuci elektřiny používá ERÚ motivační metodu regulace revenue-cap. Tato metoda bude uplatňována po celé druhé regulační období, tedy od 1. ledna 2005 do 31. prosince 2009, principy stanovení cen byly popsány v první Národní zprávě zpracované v roce 2005 (viz kapitola 3.1.3, Sít'ové tarify).

Struktura ceny elektřiny je dána vyhláškou ERÚ č. 438/2001 Sb., kterou se stanovuje obsah ekonomických údajů a postupy pro regulaci cen v energetice. Cena elektřiny pro oprávněné (konečné) zákazníky včetně domácností je složena z regulovaných a neregulovaných položek. Mezi regulované položky každoročně stanovované ERÚ patří všechny ceny za monopolní činnosti spojené s dopravou elektřiny od výrobce prostřednictvím přenosové a distribuční soustavy ke konečnému spotřebiteli, tj. přenosové a distribuční služby, systémové služby, příspěvek na podporu obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a s platností od počátku roku 2006 také druhotných zdrojů. Patří sem rovněž ceny za služby operátora trhu za zúčtování odchylek. Výroba resp. dovoz elektřiny a dále obchodní činnosti spojené s dodávkou elektřiny konečnému zákazníkovi nejsou regulovány a plně podléhají tržním mechanismům.

Regulátor stanovuje parametry pro výpočet průměrných cen regulovaných činností pro jednotlivé držitele licence a zasílá je regulovaným subjektům. Na základě těchto stanovených parametrů regulované subjekty zpracovávají návrh cen pro zákazníky dle kategorií a pásem. Energetický regulační úřad provede kontrolu navržených cen, tyto ceny schválí a vydá prostřednictvím cenového rozhodnutí každoročně v listopadu s platností na následující kalendářní rok. Úplné znění cenových rozhodnutí je publikováno ve věstníku ERÚ a zároveň na internetových stránkách úřadu a na stránkách příslušných PDS s více než 90 tisíci odběrateli resp. na internetových stránkách provozovatele přenosové soustavy.

Struktura platby za distribuci, resp. přenos elektřiny v případě připojení zařízení zákazníka k přenosové nebo distribuční soustavě je složena ze stálé a proměnné složky.

V případě cen přenosových služeb není v České republice uplatněna nenulová komponenta G, tj. přenos elektřiny není na straně výrobce zpoplatněn. Do přenosové soustavy jsou připojeny pouze 3 regionální distribuční společnosti a jeden konečný odběratel. Cena za použití sítí přenosové soustavy byla v roce 2006 ve výši 21,13 Kč/MWh, jednotková cena za rezervaci kapacity přenosových zařízení byla 511 266 Kč/MW a rok.

Pro odběratele na hladině velmi vysokého napětí (VVN) a vysokého napětí (VN) se jedná o stálou měsíční platbu za rezervovanou kapacitu dle příslušné napěťové hladiny v CZK/MW, u maloodběratelů na hladině nízkého napětí (NN), podnikatelů a domácností, se stálá měsíční platba odvíjí od velikosti jističe (CZK/A). Proměnná složka v CZK/MWh pokrývá náklady na ztráty, na faktury pro oprávněné zákazníky je také samostatně účtována cena systémových služeb, příspěvek na podporu obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů a dále cena služeb operátora trhu za zúčtování odchylek.

Energetický regulační úřad stanovuje ceny regulovaných činností na základě napěťových hladin (viz tabulka č. 1), a proto nemá sám k dispozici hodnoty cen tak, jak je definuje Eurostat. Z tohoto důvodu ERÚ požádal Český statistický úřad o poskytnutí dat (cen), které odpovídají kategorizaci spotřebitelů dle definic Eurostatu (viz tabulka č. 2).

V případě zákazníků kategorie I_b je nutné podotknout, že výsledná cena elektřiny pro tuto kategorii odběratelů je výrazně ovlivněna napěťovou hladinou, ke které je odběrné místo připojeno, tj. míra transformace (požadovaná úroveň napětí) významně ovlivňuje celkovou platbu za regulované činnosti (viz tabulka č. 1).

Velkoobtě

V případě velkoobtěratelů připojených na hladinu VVN a VN nejsou obvykle nabídky silové elektřiny ze strany dodavatelů zveřejňovány, obtěratelům jsou nabídnuty individuální ceny na základě jejich diagramu spotřeby elektřiny a cen silové elektřiny v jednotlivých časových pásmech na velkoobchodním trhu. Tyto ceny se pro rok 2006 pohybují v rozmezí 980 – 1780 Kč/MWh dle časových pásem a podmínek dodávky.

Malooobtě podnikatelé a domácnosti

Pro malooobtěratele podnikatele a dále domácnosti připojené na hladinu NN struktura nabídkové ceny silové elektřiny většiny dodavatelů koresponduje se strukturou distribučních tarifů, tj. na základě zvoleného distribučního tarifu je obtěrateli nabídnut příslušný produkt silové elektřiny, jehož výše se pro rok 2006 obvykle pohybuje v rozmezí 860 – 1200 Kč/MWh pro domácnosti resp. 1000 – 1270 Kč/MWh pro podnikatele v období platnosti nízkého tarifu a 1300 – 1700 Kč/MWh pro domácnosti resp. 1420 – 1760 Kč/MWh pro podnikatele v období platnosti vysokého tarifu.

Tabulka č. 1 Regulovaná složka ceny elektřiny pro oprávněné zákazníky dle napěťové hladiny (bez DPH 19 procent) stanovená na rok 2006

kategorie zákazníka		domácnosti	maloobchod podnikatelé		velkobchod průmysl	
roční spotřeba elektřiny	MWh/year	3,5	50	50	24 000	24 000
maximální kapacita	kW	-	50	50	4 000	4 000
připojení do napěťové hladiny	-	LV	LV	HV	HV	VHV
průměrná cena za služby sítě (přenos, distribuce) - bez DPH	CZK/MWh	1 058,00	1 199,00	165,35	81,94	43,13
rezervace kapacity / stálý plat	CZK/MW	-	-	100 086	100 086	44 444
použití sítě / energie	CZK/MWh	-	-	65,26	65,26	35,72
ostatní regulované ceny elektřiny za služby spojené s dodávkou elektřiny - bez DPH	CZK/MWh	189,17	189,17	189,17	189,17	189,17
činnost zúčtování operátorem trhu s elektřinou	CZK/MWh	4,63	4,63	4,63	4,63	4,63
příspěvek na obnovitelné zdroje a kogeneraci	CZK/MWh	28,26	28,26	28,26	28,26	28,26
systémové služby	CZK/MWh	156,28	156,28	156,28	156,28	156,28
regulovaná cena elektřiny celkem	CZK/MWh	1 247,17	1 388,17	354,52	271,11	232,30

Tabulka č. 2 Průměrné ceny elektřiny konečného zákazníka dle kategorií Eurostatu za rok 2006

Zákazník	Roční spotřeba elektřiny (kWh)	Ceny elektřiny bez DPH (CZK/kWh)	Ceny elektřiny s DPH a dalšími poplatky (CZK/kWh)
D _c	3 500	2,38	2,83
I _b	50 000	2,97	3,54
I _g	24 000 000	1,63	1,94

Kvalita dodávek elektřiny

Energetický zákon ukládá provozovateli distribuční resp. přenosové soustavy povinnost připojit odběratele elektřiny a zajistit mu kvalitní a nepřerušovanou dodávku elektřiny, přičemž podrobné podmínky připojení a jednotlivé kvalitativní standardy stanovuje sekundární legislativa - vyhláška ERÚ č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice. Tato vyhláška stanovuje obecné standardy, které slouží pro porovnání výkonnosti jednotlivých provozovatelů distribučních soustav mezi sebou a garantované standardy, které musí být dodrženy PDS v každém jednotlivém případě. V případě jejich nedodržení má odběratel právo žádat vyhláškou stanovenou náhradu za porušení konkrétního standardu.

Hodnoty ukazatelů SAIDI a SAIFI za rok 2006 u PDS s více jak 90 tisíci odběrateli jsou popsány v tabulce č. 3. a č. 4.

Tabulka č. 3 Hodnoty ukazatelů SAIDI

SAIDI [minuty/rok/zákazník]	ČEZ	E.ON	PRE
hladina napětí do 1 kV	44,36	72,10	50,93
hladina napětí 1 kV až 100 kV	213,69	256,00	31,59
hladina napětí 110 kV	7,69	2,80	3,14

Tabulka č. 4 Hodnoty ukazatelů SAIFI

SAIFI [přerušeni/rok/zákazník]	ČEZ	E.ON	PRE
hladina napětí do 1 kV	0,31	0,28	0,67
hladina napětí 1 kV až 100 kV	2,45	1,55	0,54
hladina napětí 110 kV	0,27	0,26	0,10

Podmínky připojení

Podmínky připojení nového odběratele a výrobce elektřiny k distribuční nebo přenosové soustavě včetně způsobu výpočtu podílu nákladů žadatele spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu jsou popsány ve vyhlášce ERÚ č. 51/2006 Sb. Vlastní technické podmínky připojení jsou definovány v pravidlech provozování přenosové resp. distribuční soustavy (Grid Code). Všechny zmíněné dokumenty jsou přístupné na internetových stránkách příslušných společností.

Vyrovnávací trh

V této oblasti nedošlo ve srovnání s loňským rokem prakticky k žádným změnám. Funkci vyhodnocení sjednaných a skutečných dodávek a odběrů elektřiny a následného zúčtování odchylek plní státem vlastněná akciová společnost Operátor trhu s elektřinou, a. s., která zároveň organizuje denní, vnitrodenní a vyrovnávací trh s elektřinou a rovněž trh s elektřinou z kombinované výroby elektřiny a tepla. Většina obchodů s elektřinou je uskutečněna prostřednictvím bilaterálních smluv, jejichž uzavírka (gate closure) je ve 13 hodin den před obchodováním. Další možností je využití denního trhu s elektřinou organizovaného operátorem trhu. Tento trh je založen na nabídkových a poptávkových cenách elektřiny v každé obchodní hodině generující výslednou marginální cenu elektřiny

a zobchodované (sesouhlasené) množství elektřiny. Uzavírka tohoto trhu je v 11.30 hod. den před vlastním obchodováním. Účastník trhu si dále může upravit svoji obchodní pozici prostřednictvím vnitrodenního a vyrovnávacího trhu s elektřinou organizovaného opět operátorem trhu. Systém vnitrodenního a vyrovnávacího trhu, který byl detailně popsán v Národní zprávě za rok 2004, funguje nadále na principu nabídkové a poptávkové vývěsky. Na rozdíl od denního trhu se zde negeneruje marginální cena, ale cenu uvádí každý z nabízejících či poptávajících sám. Ceny obchodů uskutečněných na vyrovnávacím trhu vstupují do výpočtu marginální ceny regulační energie. Oba dva trhy jsou provozovány kontinuálně 24 hodin denně po celý rok.

3.1.3 Unbundling

V roce 2006 působil na území České republiky jeden PPS (ČEPS, a. s.), tři PDS s více jak 90 tisíci odběrateli (PREdistribuce, a. s., ČEZ Distribuce, a. s., a E.ON Distribuce, a. s.), kteří pokrývají převážnou většinu trhu, a k 31. prosinci 2006 také 279 provozovatelů ostatních distribučních soustav.

Vlastnický unbundling

Vlastnický unbundling přenosových sítí od ostatních činností v elektroenergetice je uspokojivě proveden oddělením řízení dvou státních resp. polostátních společností. Z hlediska vlastnických poměrů nejsou odděleni PDS.

Právní unbundling

Právní unbundling byl proveden u všech elektroenergetických společností.

Provozovatel přenosové soustavy ČEPS, a. s., existuje jako samostatná právnická osoba již od roku 1998.

Provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli měli podle energetického zákona provést právní unbundling činností nejpozději do 31. prosince 2006. Všichni provozovatelé však tuto povinnost splnili v předstihu. Společnost E.ON Distribuce, a. s., je právně oddělena od 1. ledna 2005 a další dvě společnosti PREdistribuce, a. s., a ČEZ Distribuce, a. s., jsou odděleny od 1. ledna 2006.

Pravidlo 100 000 zákazníků

Česká republika využila možnosti provádět unbundling pouze u společností, které mají velký počet zákazníků. V legislativě České republiky byla tato možnost zakotvena jako pravidlo 90 tisíc zákazníků, které je implementováno ve znění § 25a odst. 9 energetického zákona: „Oddělení činnosti podle tohoto zákona je nutno provést nejpozději do 31. prosince 2006, s výjimkou vertikálně integrovaného podnikatele, který poskytuje služby pro méně než 90 tisíc připojených konečných zákazníků.“

Žádný ze tří velkých provozovatelů nemá méně než 90 tisíc zákazníků. Z tohoto pohledu se jedná o výše zmíněných 279 provozovatelů ostatních distribučních soustav, kteří tedy podle daného pravidla nemají povinnost provést unbundling.

Vlastnická struktura

PPS - **ČEPS, a. s.**

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 51 procent Osinek, a. s.,
- 34 procent Ministerstvo financí,
- 15 procent Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Společnost je tedy pod kontrolou České republiky, a to ze 49 procent přímo a z 51 procenta nepřímo prostřednictvím akciové společnosti, jejímž jediným akcionářem je Česká republika.

PDS - PREdistribuce, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent Pražská energetika, a. s.

ČEZ Distribuce, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent ČEZ a. s.

E.ON Distribuce, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent E.ON Czech Holding Verwaltungs-GmbH.

Vlastnictví aktiv

Provozovatel přenosové soustavy a provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli jsou po provedení unbundlingu vlastníky aktiv.

Zaměstnanci společností

Společnost ČEZ Distribuce, a. s. měla k 31. prosinci 2006 1150 zaměstnanců oproti celkovému počtu 6404 zaměstnanců mateřské společnosti ČEZ, a. s., Společnost E.ON Distribuce, a. s., měla k 31. prosinci 2006 29 zaměstnanců oproti celkovému počtu 2277 zaměstnanců mateřské společnosti E.ON Czech Holding k 31. prosinci 2005. Společnost PREdistribuce, a. s., měla k 31. prosinci 2006 zaměstnanců 565 oproti celkovému počtu 851 zaměstnanců mateřské společnosti Pražská energetika a. s.

Sdílené služby

Distribuční společnosti využívají sdílené služby v oblastech logistiky, lidských zdrojů a personalistiky, informačních technologií a zákaznických služeb (call centra). Všechny tyto služby jsou poskytovány na základě smluv v rámci holdingové struktury společností a jsou společně využívány dceřinými společnostmi.

Energetický regulační úřad má v současnosti k dispozici pouze údaje od společnosti PREdistribuce, a. s., která zabezpečuje činnosti distribuce vlastními zaměstnanci z 57 procent.

Umístění společností

Distribuční společnosti E.ON Distribuce, a. s., a ČEZ Distribuce, a. s., sídlí v jiných budovách než obchodní společnosti těchto unbundlovaných firem. Společnost PREdistribuce, a. s., je v současné chvíli přesídlena do samostatné budovy z 90 procent. Přístup zaměstnanců je hlídán bezpečnostní službou nebo je zajištěn pomocí přístupových bezpečnostních čipů.

Prezentace společností

Společnost ČEZ Distribuce, a. s. zřídila v průběhu roku 2006 vlastní doménu. Ostatní společnosti se dále, i po právním unbundlingu, prezentují zákazníkům jednotnou formou na společných doménách za použití jednotných značek, log a designu.

Oddělené účetnictví

Účetní závěrky za oddělené činnosti všeobecně zveřejňovány nebudou, budou k dispozici pouze pro účely ERÚ v rámci regulačního výkaznictví. Oddělená účetní závěrka by mohla být zveřejněna v případě, že by daný provozovatel soustavy nevykonával jinou činnost než je přenos elektřiny nebo distribuce elektřiny. Energetický regulační úřad stanovuje obecné zásady i podrobná pravidla pro sestavování oddělených účetních závěrek, a to pouze pro účely regulačního výkaznictví, tedy čistě pro potřeby regulátora. Nejedná se

ovšem o alokační pravidla (například přiřazení nákladů), ale spíše o jednotlivé účty a položky, které musí jednotliví provozovatelé speciálně a podrobněji zobrazit.

Oddělené účetní závěrky nejsou předmětem samostatného auditu provedeného autorizovaným účetním.

Role Compliance Officera

Distribuční společnosti podle energetického zákona zřídily funkci Compliance Officera, jehož úkoly jsou zejména dohled nad plněním Compliance Programu, školení zaměstnanců, řešení stížností a zpracování zprávy o plnění Compliance Programu.

Kontrolní a sankční činnost

Energetický regulační úřad je podle rozložení věcné působnosti na úseku státní správy energetiky v České republice pojat jako správní úřad vykonávající regulaci prostřednictvím jemu svěřených kompetencí. Ke kontrolní činnosti je však ERÚ kompetentní pouze okrajově a k sankční činnosti není kompetentní vůbec. V uvedených oblastech působí v České republice Státní energetická inspekce. V případě zjištění určitých nesrovnalostí nebo porušení povinností účastníky trhu může MPO nebo ERÚ dát podnět ke kontrole Státní energetické inspekci, která v případě zjištění porušení zákona může uložit pokutu, a to v souladu s ustanovením § 95 energetického zákona. V případě porušení závažných povinností souvisejících s výkonem licencované činnosti může ERÚ v souladu s § 10 odst. 2 energetického zákona zrušit dané společnosti oprávnění k podnikání, tzn. licenci.

3.2 Otázky ochrany hospodářské soutěže

3.2.1 Struktura velkoobchodního trhu

Spotřeba elektřiny, instalovaný výkon a maximum v soustavě

V roce 2006 činila tuzemská netto spotřeba elektřiny přibližně 59,4 TWh, z toho 34,6 TWh (58,2 procenta) připadalo na velkoobchodní připojené na VN (vysoké napětí) a VVN (velmi vysoké napětí), 8,0 TWh (13,5 procenta) na maloobchodní podnikatele připojené na hladinu nízkého napětí a 15,2 TWh (25,6 procenta) činil podíl domácností. Zbývající spotřeba ve výši 1,6 TWh (2,7 procenta) připadá na energetický sektor, tj. jedná se o ostatní spotřebu elektráren. Celková tuzemská spotřeba elektřiny včetně ztrát v sítích byla 71,7 TWh.

Roční maximum v soustavě nastalo dne 25. ledna 2006 v 15.00 hodin s brutto zatížením ve výši 11 397 MW. Roční minimum v soustavě nastalo dne 6. srpna 2006 v 6.00 hodin s brutto zatížením ve výši 4682 MW.

Celková hodnota instalovaného výkonu elektráren v České republice k 1. lednu 2007 je 17 508 MW, kdy přibližně 58 procent výkonu elektráren je připojeno přímo do přenosové soustavy a 42 procent do distribuční soustavy.

HHI index

Údaje týkající se HHI (Herfindahl-Hirschmanova indexu) jak pro trh s elektřinou, tak pro trh s plynem, nejsou v České republice průběžně sledovány. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je vyhodnocuje pouze v rámci konkrétních řízení, která provádí.

Trh s podpůrnými službami

Provozovatel přenosové soustavy obstarává prostřednictvím tržních mechanismů všechny kategorie podpůrných služeb - primární, sekundární a terciální regulaci, rychle startující zálohu a dispečerskou zálohu, které jsou nakupovány prostřednictvím dlouhodobých a střednědobých výběrových řízení na základě nabídkových cen poskytovatelů. Tímto způsobem je obstaráno přibližně 90 procent objemu regulačních výkonů. Zbývající regulační zálohy jsou nakoupeny prostřednictvím tzv. denního trhu s podpůrnými službami. Podmínkou účasti ve výběrových řízeních a denním trhu je platná certifikace na poskytování konkrétní služby vydaná nezávislou certifikační autoritou. V současné době má platnou certifikaci na poskytování některé podpůrné služby celkem 13 subjektů, které se podle svých technických možností a obchodních strategií zapojují do obchodu s podpůrnými službami. Procentuální podíl dominantního výrobce elektřiny meziročně poklesl o 5 procent a je obdobný jako v případě výroby silové elektřiny, tj. pokrývá přibližně 65 procent objemu všech nakupovaných podpůrných služeb. Podíl ostatních poskytovatelů se pohybuje v řádu několika procent dle jednotlivých kategorií podpůrných služeb a schopností jednotlivých zdrojů tyto služby poskytovat.

V případě podpůrných služeb, jako je schopnost startu ze tmy (black start), schopnost ostrovního provozu (island operation capability), regulace U/Q (reactive power) či nově nakupovaných podpůrných služeb jako změna zatížení (load change), snížení výkonu (generation shedding), jsou obvykle vedena s poskytovatelem služby přímá jednání a cena nakoupené služby odráží zpravidla náklady na její poskytování. Rozsah těchto služeb a náklady na ně jsou nevýznamné v porovnání s hlavními regulačními zálohami.

Obchod s elektřinou – dlouhodobé bilaterální smlouvy, krátkodobý trh s elektřinou

Většina obchodů s elektřinou (více než 99 procent objemu elektřiny) je uskutečňována prostřednictvím bilaterálních smluv. Délka takto uzavřených obchodů je obecně různá, obvykle se uzavírají roční smlouvy mezi výrobcem elektřiny a obchodníkem s elektřinou. Zbývající objem elektřiny je zobchodován prostřednictvím krátkodobého trhu s elektřinou (denní a vnitrodenní trh), krátkodobý trh se podílí méně než 1 procentem na celkovém obchodovaném objemu elektřiny v České republice. Na krátkodobém trhu s elektřinou mohou poptávat elektřinu všechny subjekty zúčtování, tj. nejen obchodníci a výrobci, ale také oprávnění zákazníci, kteří mají vlastní odpovědnost za odchylku (tzv. subjekty zúčtování).

Stupeň integrace se sousedními členskými státy

Národní legislativní rámec pro export a import elektřiny z/do České republiky byl detailně popsán v předchozí Národní zprávě. Potenciální exportér/importér elektřiny z/do České republiky prostřednictvím přenosové soustavy musí nakoupit příslušnou kapacitu na přeshraničním profilu prostřednictvím aukcí pořádaných provozovatelem přenosové soustavy. V roce 2006 bylo z České republiky exportováno 19,5 TWh, naopak import dosáhl celkové výše 6,9 TWh. Energetický regulační úřad nemá data týkající se výše uvedených cen a srovnání cen obchodované elektřiny s okolními státy k dispozici.

Fúze a akvizice v sektoru elektroenergetiky za rok 2006

V roce 2006 ÚOHS posuzoval tři případy spojení soutěžitelů v oblasti elektroenergetiky, a to spojení soutěžitelů ENERGIE Holding a.s./ Teplárna Liberec, a.s., s částí podniku United Energy, a.s., dále spojení Dalkia Česká republika, a.s./ Elektrárna Kolín a.s., a spojení E.ON Energie, a.s./ Teplárna Otrokovice a.s. Žádné ze zmiňovaných spojení soutěžitelů nezbuzovalo obavy z narušení hospodářské soutěže na trzích v oblasti elektroenergetiky, neboť oblast energetiky byla těmito spojeními dotčena velmi okrajově.

ENERGIE Holding a.s./Teplárna Liberec, a.s., a část podniku United Energy, a.s.

Předmětné spojení soutěžitelů představuje nabytí akcií představujících 70procentní podíl na základním kapitálu společnosti Teplárna Liberec, a.s., a dále pak nabytí části podniku společnosti United Energy, a.s., tvořenou provozními jednotkami Litoměřice, Louny a Mimoň, ze strany společnost ENERGIE Holding a.s., která náleží do podnikatelské skupiny společností, v jejímž čele stojí společnost MVV ENERGIE AG.

Podnikatelská uskupení, do nichž náleží spojující se soutěžitelé, působí v České republice v oblasti výroby a dodávek dálkového tepla, a to na území měst Uherské Hradiště, Jablonec nad Nisou, Jablonec v Podještědí, Studénka, Opava, Děčín, Vsetín, Liberec, Litoměřice, Louny a Mimoň, a v oblasti výroby elektrické energie, kterou vyrábí společně s teplem a následně prodávají obchodníkům s elektrickou energií.

Posuzovaným spojením nevznikly obavy z narušení hospodářské soutěže, neboť v oblasti výroby a dodávek dálkového tepla, resp. centralizovaného zásobování teplem se činnost spojujících se soutěžitelů nepřekrývala z hlediska geografického, tj. každý ze spojujících se soutěžitelů působil v jiných městech, a společný podíl na trhu výroby elektrické energie v České republice nepřevyšoval jedno procento.

Dalkia Česká republika, a.s./Elektrárna Kolín a.s.

K předmětnému spojení soutěžitelů došlo prostřednictvím nabytí akcií představující 90procentní podíl na základním kapitálu společnosti Elektrárna Kolín a.s. ze strany společnosti Dalkia Česká republika, a.s., která náleží do skupiny společností, v jejímž čele stojí společnost VIVENDI ENVIRONMENT.

Oba spojující se soutěžitelé působí v České republice v oblasti výroby a dodávek tepla, a to na území měst Ostrava, Olomouc, Přerov, Karviná, Havířov, Krnov, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Ústí nad Labem, Praha a Kolín. V menší míře rovněž oba spojující se soutěžitelé vyrábí elektrickou energii, kterou pak dodávají obchodníkům s elektrickou energií v České republice.

Posuzované spojení nevzbuzovalo obavy z narušení hospodářské soutěže, neboť v oblasti výroby a dodávek dálkového tepla, resp. centralizovaného zásobování teplem se činnost spojujících se soutěžitelů nepřekrývala z hlediska geografického, tj. každý ze spojujících se soutěžitelů působil v jiných městech, a společný podíl na trhu výroby elektrické energie v České republice nepřevyšoval pět procent.

E.ON Energie, a.s./Teplárna Otrokovice a.s.

K předmětnému spojení soutěžitelů došlo v důsledku nabytí akcií představující 66procentní podíl na základním kapitálu společnosti Teplárna Otrokovice a.s. ze strany společnosti E.ON Energie, a.s.

Nabývaná společnost působí zejména jako výrobce a dodavatel tepla na území měst Otrokovice, Napajedla a Zlín, v menší míře pak vyrábí elektrickou energii, kterou pak dodává konečným spotřebitelům. Společnost E.ON Energie, a.s. je součástí skupiny E.ON, která v České republice působí zejména v oblastech výroby, distribuce a dodávek elektrické energie, distribuce a dodávek zemního plynu a trhu výroby a dodávek tepla na území měst Tábor, Kyjov, Mydlovary a Zliv.

Posuzované spojení nevzbuzovalo obavy z narušení hospodářské soutěže, neboť v oblasti výroby a dodávek dálkového tepla, resp. centralizovaného zásobování teplem se činnost spojujících se soutěžitelů nepřekrývala z hlediska geografického, tj. každý ze spojujících se soutěžitelů působil v jiných městech, a společný podíl na trhu výroby elektrické energie nepřevyšoval jedno procento, na trhu dodávek elektrické energie v České republice spojením vzniklý subjekt dosahuje cca 20procentního tržního podílu, přičemž nárůst podílu společnosti E.ON byl v důsledku posuzovaného spojení nižší než jedno procento.

3.2.2 Struktura maloobchodního trhu

Společnosti s tržním podílem větším než 5 procent

Na českém trhu s elektřinou působí v současné době pouze tři vertikálně integrované společnosti, které drží licenci jednak na distribuci elektřiny (provozovatelé PDS s více než 90 tisíci odběrateli) a také licenci na obchod s elektřinou na trhu s elektřinou. Většina oprávněných zákazníků si do současné doby volí jako svého dodavatele elektřiny právě tyto společnosti z důvodu poměrně malého počtu aktivních nezávislých obchodníků na trhu v České republice a zanedbatelných rozdílů v nabídkových cenách. V případě odběratelů elektřiny na hladině nízkého napětí (maloodběratelé podnikatelé a domácnosti) jsou tyto tři společnosti jedinými dodavateli elektřiny, kteří standardně nabízejí produkt silové elektřiny pro tyto kategorie maloodběratelů. Podíl těchto tří dodavatelů na trhu s elektřinou je více než 95 procent celkové spotřeby konečných zákazníků v ČR, v případě odběratelů na hladině nízkého napětí je jejich podíl dokonce více než 99 procent.

Nezávislí obchodníci s elektřinou

Na trhu s elektřinou působí také několik významnějších, na regionálních distributorech nezávislých, obchodníků (okolo deseti), jejichž celkový podíl na trhu je v současné době do několika procent z celkové spotřeby elektřiny oprávněných zákazníků. Tito dodavatelé doposud nabízeli elektřinu nakoupenou od menších výrobců či importovanou ze zahraničí většinou pouze velkým průmyslovým odběratelům z důvodu postupného otevírání trhu s elektřinou, v budoucnu lze očekávat jejich vzrůstající podíl na trhu maloodběratelů a domácností. Celkový počet licencí na obchod s elektřinou vydaných v České republice k 31. prosinci 2006 je 285, většina obchodníků však není aktivní či je jejich podíl na trhu zanedbatelný.

Ostatní výrobci elektřiny

Na českém trhu s elektřinou působí mimo ČEZ a. s., další významní výrobci elektřiny s instalovaným výkonem více než 200 MW. Jedná se o tyto společnosti: International Power Opatovice, a. s. (do 30. září 2005 Elektrárny Opatovice, a. s.), Dalkia Česká republika, a. s., Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s., ECK Generating, s. r. o, Energotrans, a. s., United Energy, a. s. Tyto společnosti jsou zpravidla součástí větších celků, často nadnárodních energetických koncernů, které se zabývají celým spektrem činností od výroby po obchod. Přímé napojení prostřednictvím těchto vazeb, kdy výrobce i obchodník operující v ČR patří do jedné skupiny, vysledujeme např. u ECK Generating, (Atel Energy GmbH.) atd. Mimo tyto výrobce, kteří prodávají elektřinu převážně na trhu, mají své zdroje elektřiny s celkovým instalovaným výkonem více než 200 MW také velké průmyslové koncerny, jmenovitě společnosti Chemopetrol, a. s., a Mittal Steel Ostrava, a. s.

Počet zákazníků, kteří změnili dodavatele elektřiny

V roce 2006 změnilo svého dodavatele 13 153 odběratelů, od počátku liberalizace trhu s elektřinou v České republice, tj. od roku 2002 změnilo svého dodavatele celkem

17 085 subjektů. Podle údajů Operátora trhu s elektřinou, a. s., se jedná přibližně o 0,2 procenta zákazníků na hladině nízkého napětí a do 4 procent zákazníků na hladině vysokého a velmi vysokého napětí, kteří změnili od začátku liberalizace svého dodavatele elektřiny.

Počty změn dodavatelů nejsou sledovány podle jednotlivých kategorií odběratelů dle velikosti jejich spotřeby, k dispozici jsou údaje pouze o změně dodavatele podle typu měření u jednotlivých odběrných míst.

Jedná se konkrétně o toto členění odběrných míst:

- A – průběhové měření s dálkovým přenosem,
- B – průběhové měření s manuálním přenosem,
- C – neprůběhové měření.

V tabulce č. 5 je následně uveden počet změn dodavatele elektřiny podle typu měření, který byl uskutečněn v jednotlivých letech od začátku liberalizace trhu s elektřinou.

Tabulka č. 5 Změna dodavatele elektřiny podle typu měření

Typ měření	Změna dodavatele elektřiny podle typu měření			
	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
A	16	363	769	2 927
B	0	33	882	2 268
C	0	3	1 866	7 958
CELKEM	16	399	3 517	13 153

Proces změny dodavatele elektřiny

Pokud jde o možnost změny dodavatele elektřiny, konečný zákazník má právo zvolit si bezplatně svého dodavatele silové elektřiny. Vlastní (fyzická) doprava elektřiny je ale uskutečněna prostřednictvím distribuční resp. přenosové soustavy, ke které je odběratel elektřiny připojen. Konečný zákazník má z tohoto důvodu uzavřeny obecně dvě smlouvy, tj. smlouvu o distribuci resp. přenosu a dále smlouvu o dodávce elektřiny. Smlouva o distribuci elektřiny je uzavřena mezi konečným zákazníkem a příslušným provozovatelem distribuční resp. přenosové soustavy, ke které je připojen. Tato smlouva je obvykle uzavřena na dobu neurčitou (platná po dobu trvání odběru) a není ovlivněna změnou dodavatele. Smlouva o dodávce elektřiny je uzavřena mezi konečným zákazníkem a jeho dodavatelem elektřiny, tj. subjektem s licenci na výrobu elektřiny nebo s licenci na obchod s elektřinou. Odběratel elektřiny má také možnost uzavřít se svým dodavatelem elektřiny jednu souhrnnou smlouvu (tzv. smlouva o sdružených službách), která obsahuje závazek dodavatele zajistit pro zákazníka kromě dodávky elektřiny také její dopravu. Podmínky dodání resp. vyúčtování elektřiny stejně jako podmínky odstoupení od smlouvy (včetně termínů a možné penalizace) se řídí uzavřením smluvního vztahu dle obchodního zákoníku.

Vyhláškou ERÚ č. 541/2005 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, jsou stanovena pravidla a povinnosti jednotlivých účastníků trhu (konečný zákazník, dodavatel elektřiny, provozovatel distribuční resp. přenosové soustavy, operátor trhu), v případě změny dodavatele elektřiny je stanoven postup včetně posloupnosti a termínů pro jednotlivé kroky. Celkový proces změny dodavatele elektřiny byl zkrácen a v současnosti

nesmí překročit 17 pracovních dní (tj. 23 kalendářních dní) od okamžiku žádosti odběratele o změnu dodavatele. Za změnu dodavatele nejsou odběrateli účtovány žádné poplatky.

3.2.3 Opatření k zamezení zneužití dominantního postavení

Tržní dohled

S ohledem na charakteristiku soutěžitelů podnikajících v energetických odvětvích, kdy se jedná o síťové monopoly, je nezbytný trvalý dohled ze strany příslušných správních orgánů. Tím je ERÚ, který předem stanoví podmínky podnikání na trhu a vytváří tak regulační rámec pro podnikání v energetických odvětvích, a to v mezích daných energetickým zákonem. Vedle ERÚ je potom neméně důležitá i role ÚOHS, který sleduje chování soutěžitelů z pohledu zákona o ochraně hospodářské soutěže. Role obou úřadů není stejná, neboť ERÚ stanoví pravidla předem a komplexně pro celé odvětví, zatímco zásahy ÚOHS jsou možné teprve v okamžiku, kdy na trhu došlo k projevům, které nejsou v souladu s pravidly hospodářské soutěže. Zásahy ÚOHS tedy směřují vždy vůči konkrétnímu soutěžiteli a posuzují vždy pouze jedno určité chování z pohledu zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Virtuální elektrárna

Zhodnocení prvního roku po zavedení - ÚOHS

Okolnosti zavedení tzv. virtuální elektrárny, jež byla jednou z podmínek ÚOHS při povolení spojení ČEZ, a. s. s pěti RDS, byly podrobně popsány v Národní zprávě za rok 2005. Podstata tohoto projektu spočívá ve zpřístupnění takové části výrobní kapacity patřící dominantnímu výrobcí elektrické energie, která odpovídá velikosti dodávek ČEZ jednotlivým RDS, nezávislým soutěžitelům na trhu, kteří pak s touto elektrinou soutěží na elektroenergetických trzích. Záměrem bylo vytvořit podmínky pro vznik reálných konkurentů skupiny ČEZ na trhu dodávek s elektrickou energií. Aukce pro rok 2006 byla vyhlášena dnem 31. května 2005 a její první kolo proběhlo počátkem srpna 2005. Poptávka více než pětkrát (5,5x) převýšila nabízenou kapacitu, když celkem 16 zájemců podalo 44 platných nabídek. Aukce se zúčastnili zástupci místních i zahraničních obchodníků a oprávněných zákazníků. Nejlepší nabídky na 400 MW kapacitu virtuální elektrárny podaly čtyři společnosti: dva subjekty vyhrály každý po jednom bloku, další společnosti případly dva bloky a plnou polovinu z osmi nabízených 50 MW bloků získal další konkurent společnosti ČEZ. Vítězné ceny za jednotlivé bloky byly o 14,6 až 15,1 procenta vyšší v porovnání s velkoobchodní cenou elektřiny za rok 2005. Výsledná průměrná cena elektřiny z aukce virtuální elektrárny na rok 2006 tak dosáhla + 14,82 procenta oproti cenám elektrické energie pro rok 2005. Nabídka virtuální elektrárny zvýšila objem alternativní nabídky na českém velkoobchodním trhu elektřiny o téměř 10 procent, polovina české spotřeby tak mohla být pokryta ze zdrojů mimo ČEZ.

Hlavním důvodem vysokého zájmu, který tlačil ceny elektrické energie v aukci virtuální elektrárny nahoru, byl zejména dlouhodobý růst cen elektřiny na komoditních trzích v regionu střední a východní Evropy. Rostoucí poptávka po elektřině a následkem toho rostoucí ceny na těchto trzích jsou dány jednak růstem středoevropských ekonomik a dále nutností uzavřít některé kapacity na Slovensku, v Polsku a Maďarsku. Ceny v zahraničí stoupají v posledních měsících také vinou rostoucí nejistoty výrobců ohledně ekologických podmínek, za nichž bude umožněna výstavba a obnova zdrojů. Nárůst poptávky po elektřině ze strany obchodníků byl navíc vyšší než růst domácí poptávky, z čehož po srovnání velkoobchodních cen elektroenergie s cenami v okolních státech plyne, že část obchodníků počítala s vývozem elektřiny do zahraničí.

Cílem projektu „virtuální elektrárna“ bylo vytvořit funkční a konkurenční trh, který by zabezpečil transparentním a nediskriminačním způsobem přístup nezávislých obchodníků k volnému elektrickému výkonu. Jelikož dochází k přibližování cen elektrické energie mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie (v České republice jsou ve srovnání s okolními státy velkoobchodní ceny elektřiny o 10 a více procent nižší), je podmínka stanovená společností ČEZ opatřením pouze krátkodobým a má sloužit jako nástroj pro urychlení rozvoje velkoobchodního trhu. Růst velkoobchodních cen elektrické energie, ke kterému docházelo výše popsány mechanismy, se promítl i do rostoucích cen pro koncové zákazníky. Např. pro domácnosti však tvoří velkoobchodní cena jen část (přibližně jednu třetinu) celkového tarifu, kde jsou kromě elektřiny zohledněny také poplatky za přenos, distribuci, systémové služby, podporu obnovitelných zdrojů a DPH, což mírní výsledný efekt růstu těchto cen.

V druhé polovině roku 2006 se konala další a současně poslední aukce na přidělení výrobní kapacity virtuální elektrárny pro rok 2007, o výsledcích této aukce bude pojednáno v příští Národní zprávě za rok 2007.

Zhodnocení prvního roku po zavedení - ERÚ

Energetický regulační úřad se domnívá, že množství kapacity nabídnuté ve virtuální elektrárně bylo příliš malé, aby mohlo pozitivně ovlivnit situaci na trhu s elektřinou v České republice. Dalším negativním aspektem byl časový průběh harmonogramu aukce, kdy teprve po jejím ukončení byla prodána hlavní část produkce společnosti ČEZ, a. s., pro český trh. Aukce takto mohla spíše sloužit jako alibi pro plošné navýšení velkoobchodních cen elektřiny na českém trhu.

4 Regulace a struktura trhu se zemním plynem

4.1 Otázky regulace

4.1.1 Řízení a přidělování přeshraničních kapacit

Společnost RWE Transgas Net, s. r. o., která je držitelem výlučné licence na přepravu plynu na území České republiky, zajišťovala v roce 2006 přepravu zemního plynu přes území České republiky na základě smlouvy uzavřené se společností RWE Transgas, a. s., která zajišťuje přepravu dle smluv pro společnosti Gazexport Moskva, Verbundnetz Gas AG Lipsko a Wintershall AG Kasel. Kapacita přepravní soustavy je na takové úrovni, že nedochází ani k fyzickému, ani k obchodnímu nedostatku kapacit.

Příslušné ustanovení vyhlášky č. 673/2004 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem (pravidla trhu), platné v roce 2006, stanovující povinnosti provozovatele přepravní soustavy zveřejňovat informace o provozu přepravní soustavy se v průběhu hodnoceného období nezměnilo. V souvislosti se začátkem platnosti Nařízení 1775/2005/ES od 1. července 2006 doplnil provozovatel přepravní soustavy k tomuto datu poskytované informace tak, aby byly splněny požadavky bodu 3.3 přílohy k Nařízení 1775/2005/ES.

Při hodnocení kapacity přeshraničních spojení je třeba konstatovat, že přepravce uplatňoval princip rezervace kapacity na základě point-to-point systému a ani v těchto bodech nedocházelo k přetížení obchodnímu či technickému. Informaci o dostupné technické kapacitě na svých třech předávacích hraničních stanicích Lanžhot, Hora sv. Kateřiny a Waidhaus poskytoval RWE Transgas Net, s. r. o., na svých webových stránkách od 1. července 2006 ve struktuře dané Nařízením 1775/2005/ES. V souladu s jeho požadavky byla přepravní kapacita nabízena jak na pevné, tak i na přerušitelné bázi, a to pro dobu trvání denních, měsíčních, ročních či víceletých smluv.

Provozovatel přepravní soustavy umožňoval v roce 2006 prostřednictvím nástěnky (bulletin boardu) sekundární obchod s kapacitou za podmínek stanovených pravidly trhu a řádem provozovatele přepravní soustavy. Sekundární trh nebyl v roce 2006 likvidní vzhledem k dostatku primární kapacity.

Z pohledu vnitrostátní úrovně se vyskytovala vyšší míra využití kapacity pouze v distribučních soustavách, nezpůsobovalo to však potřebu omezovat kapacitní požadavky zákazníků a zvyšovat kapacitní úroveň potrubí.

Pokud se jedná o problematiku priorit při přidělování kapacit (národní/přeshraniční) v případě jejich obchodního nedostatku, či problematiku tranzitu plynu, v hodnoceném období zůstala v platnosti stejná pravidla jako v předchozím roce 2005. Vzhledem k dostatku primární kapacity na přepravní soustavě v roce 2006 nedošlo v praxi k aplikaci těchto pravidel.

4.1.2 Regulace úkolů přepravních a distribučních společností

Provozovatel přepravní soustavy

V České republice je provozovatelem přepravní soustavy (PPS) od 1. ledna 2006 společnost RWE Transgas Net, s. r. o. Na přepravní soustavu je připojeno osm regionálních distribučních soustav (PDS) s více než 90 tisíci konečnými zákazníky. Dále na českém trhu působí přibližně 105 menších držitelů licence na distribuci zemního plynu v lokálních distribučních soustavách (LDS). Legislativní rámec pro působení PPS, PDS a LDS se v hodnoceném období nezměnil.

Bilanční centrum

Energetickým zákonem dle § 64 bylo zřízeno Bilanční centrum za účelem sledování plánování, výroby, dodávek a spotřeby plynu, kapacit a výkonů přepravní soustavy, distribučních soustav, podzemních zásobníků plynu, volné akumulace a jejich zpracování ve formě souhrnných bilancí plynárenské soustavy. Bilanční centrum získává informace od provozovatele přepravní soustavy, provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli a provozovatelů podzemních zásobníků plynu.

Celkovou bilanci plynárenské soustavy zpracovává na základě bilancí vytvořených v celém plynárenském řetězci, tj. PPS, PDS, LDS a provozovateli zásobníků plynu a obchodníky s plynem, a na základě vlastních analýz. Pro danou činnost je Bilanční centrum vybaveno právy specifikovanými v energetickém zákoně. Současně mu vyplývají ze zákona povinnosti poskytovat na vyžádání MPO nebo ERÚ informace nezbytné pro výkon jejich práv a povinností.

Z platné legislativy vyplývají vůči Bilančnímu centru povinnosti i pro oprávněné zákazníky. Jedná se o předávání měsíčních údajů o dodávce plynu v případě, že si ji oprávněný zákazník zajišťuje sám, a to včetně dovozu. Dále v případě, že oprávněný zákazník využije svého práva na změnu dodavatele, musí Bilančnímu centru tuto změnu nahlásit.

Síťové tarify

Principy výpočtu cen za přepravu a distribuci plynu konečným zákazníkům na území České republiky jsou de facto stejné jako u přenosu a distribuce elektřiny, které byly podrobně vysvětleny v Národní zprávě za rok 2004 v části týkající se elektroenergetiky (viz kapitola 3.1.3).

Přeprava

Tarif za přepravu byl jednosložkový a vztahoval se ke sjednané přepravní kapacitě. Pro smlouvy založené na roční bázi stanovil ERÚ přepravní tarif pro národní přepravu pro rok 2006 v pevné výši 23 953,80 Kč/tis. m³/den/rok pro pár vstupního a výstupního bodu národní přepravy. Rovněž bylo umožněno uzavírat smlouvu o přepravě na období kratší, tedy na období od jednoho měsíce, nejdéle však na 12 měsíců. Stanovení ceny na kratší období než jeden rok vycházelo ze skutečnosti, že v různých měsících roku je přepravní soustava využívána různou měrou a tedy náročnost zabezpečení přepravní kapacity pro kratší období závisí na konkrétních měsících a na délce období. Energetický regulační úřad stanovil faktory pro jednotlivé kalendářní měsíce, jejichž hodnoty při uzavírání měsíčních smluv o přepravě umožňují určit ceny za přepravu z ceny roční.

Od 1. července 2006 byla dále zavedena možnost uzavírat denní smlouvy na přepravu plynu. Cena přepravy za daný den byla stanovena jako jedna patnáctina ceny pro měsíční smlouvy o přepravě.

Cena za přerušitelnou kapacitu, a to jak v případě denních, tak měsíčních a ročních smluv, byla v roce 2006 shodná s cenou za pevnou kapacitu těchto smluv s tím, že v případě přerušení byla poskytnuta sleva. V praxi však k přerušení nedošlo.

Dále byla od 1. července 2006 Energetickým regulačním úřadem schválena metodika pro stanovení ceny za mezinárodní přepravu (tranzit). Metodika stanovení ceny za tranzit byla založena na benchmarkingu konkurenčních tras tranzitu zemního plynu. Na základě schválené metodiky provozovatel přepravní soustavy stanovil dvousložkový tarif za tranzit pro rok 2006. První složka v pevné výši 66 000,00 Kč/tis. m³/den/rok se vztahovala ke sjednané přepravní kapacitě pro pár vstupního a výstupního bodu mezinárodní přepravy, druhá složka

pokrývala plyn na pohon kompresních stanic a činila 0,77 procenta ze skutečně přepraveného objemu plynu. Rovněž bylo umožněno uzavírat smlouvu o přepravě tranzitní soustavou na období kratší, tedy na období od jednoho dne.

Distribuce

Pro rok 2006 byly stanoveny tarify za distribuci pro všechna odběrná pásma ve všech kategoriích odběratelů jako dvousložkové. Složka, která byla pro konkrétní odběrné místo stálá, byla vztažena u kategorií velkoodběratel, střední odběratel a v případě maloodběratelů a domácností s ročním odběrem nad 63 MWh za rok ke sjednané rezervované distribuční kapacitě u odběrných míst s průběhovým měřením a k vypočtené distribuční kapacitě u odběrných míst s jiným typem měření. Pro odběry do 63 MWh za rok v kategoriích maloodběratel a domácnost byla stálá složka stanovena formou stálého platu. Proměnná složka distribučního tarifu byla u všech kategorií vztažena k celkově odebranému množství.

Smlouvy o distribuci mohly být uzavírány na roční bázi minimálně na dvanáct bezprostředně následujících kalendářních měsíců a na měsíční bázi maximálně na dvanáct bezprostředně následujících kalendářních měsíců. Měsíční cena za distribuci byla v souladu s cenovým rozhodnutím ERÚ odvozena od ceny roční obdobně jako měsíční cena za přepravu. Ceny za distribuci a přepravu byly z důvodu zajištění nediskriminačního přístupu provozovatelů přepravní soustavy a distribučních soustav stanoveny jako pevné, nebylo možno z nich poskytovat slevy ani je navyšovat. Vzhledem k dostatečné kapacitě na distribučních soustavách a přepravní soustavě byla cena za přerušitelnou kapacitu stanovena ve stejné výši jako cena za kapacitu pevnou s dodatečnou slevou při přerušení, které blíže specifikují řád provozovatele přepravní soustavy a řády provozovatelů distribučních soustav. Ceny za přerušitelnou kapacitu byly stanoveny jako maximální z důvodu možnosti poskytnutí slevy při přerušení dodávek.

V tabulce č. 6 jsou uvedeny ceny za distribuci pro rok 2006 pro jednotlivé kategorie konečných zákazníků dle členění Eurostatu v rozmezí od nejlevnější po nejdražší distribuční soustavu s více než 90 tisíci odběrateli. Ceny jsou uvedeny v Kč/MWh a bez daně z přidané hodnoty.

Tabulka č. 6 Průměrné ceny za distribuci v roce 2006

Kategorie dle Eurostatu	Cena za distribuci	
	min.CZK	max. CZK
I4-1	34,39	73,88
I1	95,89	174,18
D3	132,54	233,41

V tabulce č. 7 jsou pro srovnání uvedeny ceny dodávky v členění na kategorie spotřebitelů podle definic Eurostatu, které poskytl pro zpracování národní zprávy Český statistický úřad. Ceny jsou uvedeny v Kč/MWh a zahrnují všechny služby, tedy distribuci, přepravu, uskladnění, komoditu a další obchodní služby. Ve sloupci A jsou uvedeny ceny bez daně z přidané hodnoty, ve sloupci B včetně této daně.

Tabulka č. 7 Ceny plynu konečného zákazníka dle kategorií Eurostatu za jednotlivá čtvrtletí roku 2006.

Období	Standardní spotřebitel dle Eurostatu					
	D3		I1		I4-1	
	A	B	A	B	A	B
1.1.2006	871,18	1036,71	786,45	935,88	720,56	857,46
1.4.2006	883,59	1051,48	827,50	984,72	742,63	883,73
1.7.2006	883,58	1051,49	826,67	983,74	742,64	883,73
1.10.2006	834,42	992,96	805,07	958,04	699,55	832,47

Cena za přístup do podzemního zásobníku

Česká republika používá sjednaný přístup k zásobníkům v souladu s energetickým zákonem. Z tohoto důvodu ERÚ nereguluje ceny za uskladnění plynu, přestože jeden subjekt fakticky ovládá téměř veškeré skladovací kapacity na území České republiky. Energetický regulační úřad nemá ani kompetenci k tomu, aby prostřednictvím schvalování Řádu provozovatele podzemního zásobníku plynu mohl jakkoliv ovlivňovat jeho aktivity.

Provozovatelé podzemních zásobníků plynu na základě vyhlášky ERÚ č. 673/2004 Sb., kterou se stanoví pravidla pro organizování trhu s plynem platné v roce 2006, jsou povinni nabízet „baličky“ služeb (SBU) za všechny provozované podzemní zásobníky jako celek, na které se váže potřebný vtláčecí a těžební výkon a pracovní objem. Pravidla trhu dále deklarují možnost převoditelnosti kapacit. Definují rovněž pro provozovatele podzemních zásobníků povinnost nabízet smlouvy na pevné a přerušitelné bázi.

Za přístup do podzemního zásobníku v ČR stanovují ceny dva provozovatelé podzemních zásobníků. Jedná se o RWE Transgas, a. s., a Moravské naftové doly, a. s. Na svých webových stránkách uvádí RWE Transgas, a. s., indikativní výši poplatků za uskladnění v závislosti na době trvání kontraktu. K měsíci květnu dosahovala cena za těžební výkon pro jednoletý kontrakt 161,30 Kč/m³/den/rok (2,54 Kč/m³ pracovního objemu), pro dvacetiletý kontrakt 100,00 Kč/ m³/den/rok (1,54 Kč/m³ pracovního objemu). V ČR existují další dva podzemní zásobníky plynu - Uhřice a Dolní Bojanovice (podrobnosti viz 4.2.1. podkapitola Společnosti s tržním podílem větším než 5 procent). Od roku 2007 již společnost RWE Transgas a. s. změnila metodiku výpočtu ceny za přístup do podzemního zásobníku cena není odvislá od délky trvání kontraktu.

Současná veškerá kapacita podzemního zásobníku plynu Uhřice je v pronájmu společnosti RWE Transgas, a. s. Podzemní zásobník Dolní Bojanovice provozovaný společností SPP Bohemia, a. s. je používán jako její celní sklad a není tedy využíván pro potřeby zákazníků v ČR.

Náklady na uskladnění zahrnuté do regulované ceny dodávky pro chráněné zákazníky a do ceny dodávky pro oprávněné zákazníky dle bodu 2.3.1 však reguloval Energetický regulační úřad. Jednalo se o kapacitní složku ceny dodávky plynu od obchodníka společnosti RWE Transgas, a. s. Tato složka zahrnovala jak náklady na podzemní zásobníky RWE Transgas, a. s., tak i náklady této společnosti na podzemní zásobníky pronajaté pro potřeby zákazníků ČR od druhého provozovatele podzemních zásobníků v ČR a v zahraničí. Z tohoto důvodu tato cena přesně nevystihovala cenu za uskladnění jednotlivých provozovatelů podzemních zásobníků a nedovolovala přímé odlišení ceny za těžební výkon. Pro orientaci uvádíme, že cena za uskladnění v průměru činila 0,81 Kč/m³ pracovního objemu zásobníků.

Kvalita služeb

Zpráva o kvalitě a úrovni údržby přepravní, distribuční soustavy a zařízení podzemního zásobníku plynu se předkládá jednou ročně. Povinnost předložení této zprávy na základě § 58 odst. 9 písm. y), § 59 odst. 8 písm. z) a § 60 odst. 7 písm. p) energetického zákona má provozovatel přepravní soustavy, provozovatelé distribučních soustav a provozovatelé podzemních zásobníků. Její obsah stanovuje příslušný Společný metodický pokyn MPO a ERÚ (o obsahu zpráv provozovatelů přepravní soustavy, distribučních soustav a podzemních zásobníků plynu o kvalitě a úrovni údržby provozovaných zařízení) zveřejněný na webových stránkách. V současné době nejsou známy žádné závažné problémy spojené s kvalitou služeb.

Do legislativního procesu byla v průběhu roku připravována vyhláška ERÚ, která se podrobněji zaměří na sledování, hodnocení, zveřejňování a případnou penalizaci nedodržení stanovených standardů kvality. Vyhláška obsahuje obdobné kvalitativní prvky jako platná vyhláška o standardech kvality v elektroenergetice. Vyhláška byla vydána ve sbírce zákonů s účinností od 1. ledna 2007.

Vyrovnávací trh

Charakteristika fungování modelu trhu s plynem se v hodnoceném období v zásadních parametrech vyrovnávání nezměnila, pouze došlo ke změnám v souvislosti s Nařízením 1775/2005/ES. Proces vyrovnávání byl nadále založen na denním intervalu hodnocení odchylek.

Podmínky nominací a renominací byly uplatňovány v souladu s pravidly stanovenými sdružením EASEE - gas. V první polovině roku 2006 byla zpoplatněna renominace v závislosti na množství dodávaného plynu jednotlivými dodavateli. ERÚ stanovil při zohlednění potřeb malých subjektů bilancování cenu 800 Kč pro subjekty bilancování s celkovou rezervovanou přepravní kapacitou vyšší než 2 mil. m³/den. Dále byla zpoplatněna každá renominace v množství vyšším než 4 200 MWh v daném plynárenském dni, a to ve výši 0,20 Kč za každou MWh rozdílu hodnoty renominace a hodnoty nominace přijaté a zaregistrované PPS nebo poslední opravné nominace přijaté a zaregistrované PPS nebo poslední renominace přijaté a zaregistrované PPS. Od 1. července 2006 bylo zpoplatnění renominace pro všechny uživatele na základě ustanovení Nařízení 1775/2005/ES zrušeno.

Fyzické bilancování soustavy zajišťoval PPS, který disponoval nad rámec volné akumulace těžebním/vtláčecím výkonem podzemního zásobníku a limitovaným množstvím plynu v tomto zásobníku.

V případě obchodního bilancování zůstal zachován princip stanovení bilanční tolerance na základě vzorce. Energetický regulační úřad však v první polovině roku 2006 zohlednil potřeby malých subjektů bilancování, kde byla bilanční tolerance pro subjekty bilancování s rezervovanou přepravní kapacitou menší než nebo rovna 2 mil. m³/den stanovena jako 5 procent ze součtu všech denních rezervovaných pevných nebo přerušitelných kapacit daného subjektu bilancování sjednaných ve smlouvě (smlouvách) v jednotlivých výstupních bodech. Zvýhodnění malých subjektů bylo od 1. července 2006 na základě požadavků článku 7 Nařízení 1775/ES/2005 zrušeno. Po tomto datu byla výše bilanční tolerance stanovena na základě vzorce shodného pro všechny subjekty bilancování.

Z hlediska vyhodnocení bilanční odchylky a možnosti využití bilanční tolerance byla celá Česká republika jednou bilanční zónou. V případě překročení bilanční tolerance docházelo k tzv. mimotoleranční bilanční odchylce, která podléhala zpoplatnění cenou stanovenou cenovým rozhodnutím ERÚ.

Subjekty bilancování byly dále povinny dodržovat hodnoty nominované provozovateli přepravní soustavy v rámci plynárenského dne. Nedodržením nominace množství plynu na příslušném výstupu z přepravní soustavy vznikala nominační odchylka, která byla rovněž zpoplatněna cenou uvedenou v cenovém rozhodnutí ERÚ. I zde však byla na základě vzorce stanovena nominační tolerance a k jejímu překračování v praxi téměř nedocházelo.

Nastavení procesu vyrovnávání v roce 2006 neumožňovalo přenášení odpovědnosti za odchylku ať již ex-post nebo ex-ante.

Koeficienty pro výpočet bilanční a nominační tolerance stanovil ERÚ na základě výsledků analýzy akumulace přepravní soustavy v závislosti na využití této soustavy. Vyrovnání bilančních odchylek probíhalo vzhledem k neexistenci dostatečně likvidního trhu s denní referenční cenou vzniklou efektivním střetem nabídky a poptávky (dokonalá konkurence) formou naturálního plnění. Na základě předběžných výsledků měření jednotlivé subjekty vyrovnávaly ve dni D + 2 bilanční odchylky za den D, případně za bezprostředně předcházející nepracovní dny. Po vyhodnocení celého kalendářního měsíce provozovatelem přepravní soustavy vyrovnávaly subjekty bilancování součet skutečných bilančních odchylek za daný kalendářní měsíc 15. den následujícího měsíce.

Pokud daný subjekt bilancování nevyužil možnost naturálního plnění, uhradil chybějící bilanční plyn za cenu, která byla vzhledem k chybějící denní tržní ceně zemního plynu stanovena ERÚ jako 1,6 násobek maximální ceny zemního plynu od RWE Transgas, a. s., a cena za přebývajícím bilančním plynem byla 0,4 násobek této ceny. Platbu za přebývajícím bilančním plynem hradil provozovatel přepravní soustavy.

4.1.3 Unbundling

V roce 2006 působil na území České republiky jeden PPS (RWE Transgas Net, s. r. o.), osm PDS (Jihočeská plynárenská, a. s., Jihomoravská plynárenská, a. s., Pražská plynárenská, a. s., Severočeská plynárenská, a. s., Severomoravská plynárenská, a. s., Středočeská plynárenská, a. s., Východočeská plynárenská, a. s., Západočeská plynárenská, a. s.), z nichž každá má více než 90 tisíc zákazníků a které společně pokrývají převážnou většinu trhu, a 105 provozovatelů lokálních distribučních soustav.

Vlastnický unbundling

Z hlediska vlastnických poměrů není oddělen ani PPS ani PDS.

Právní unbundling

Právní unbundling byl realizován u provozovatele přepravní soustavy RWE Transgas, a. s. Od 1. ledna 2006 má PPS nový název RWE Transgas Net, s. r. o. Provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli měli podle energetického zákona provést unbundling činností nejpozději do 31. prosince 2006. V průběhu roku probíhaly intenzivní přípravy právního unbundlingu a dne 31. prosince 2006 byl proto i na úrovni provozovatelů regionálních distribučních společností, k nimž je připojeno více než 90 tisíci zákazníků, dokončen proces jejich právního oddělení na společnosti zabývající se obchodem s plynem a dceřiné společnosti zabývající se distribucí zemního plynu. K 1. lednu vznikly společnosti s těmito názvy:

Pražská plynárenská Distribuce, a. s.
Středočeská plynárenská Net, s. r. o.
Jihočeská plynárenská Distribuce, s. r. o.
Západočeská plynárenská Net, s. r. o.
Východočeská plynárenská Net, s. r. o.

Severočeská plynárenská Net, s. r. o.
Severomoravská plynárenská Net, s. r. o.
Jihomoravská plynárenská Net, s. r. o.

Výše zmíněných 105 provozovatelů lokálních distribučních soustav nemá povinnost právní unbundling provést.

Pravidlo 100 000 zákazníků

Česká republika využila možnosti provádět unbundling pouze u společností, které mají velký počet zákazníků. V legislativě České republiky byla tato možnost zakotvena jako pravidlo 90 tisíc zákazníků, které je implementováno ve znění § 59 a odst. 9 energetického zákona.

Vlastnická struktura

PPS - **RWE Transgas Net, s. r. o.**

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent RWE Transgas a. s.

PDS - **Pražská plynárenská, a. s.**

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 50,2 procent Pražská plynárenská Holding a. s.,
- 49,35 procenta RWE Gas International B. V.,
- 0,45 procenta ostatní akcionáři.

Jihomoravská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 47,65 procenta RWE Gas International B. V.,
- 43,73 procenta E.ON Czech Holding AG,
- 2,46 procenta RWE Transgas, a. s.,
- 2,33 procenta SPP Bohemia a. s.,
- 3,83 procenta ostatní akcionáři.

Západočeská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 97,99 procenta RWE Gas International B. V.,
- 2,01 procenta ostatní akcionáři.

Středočeská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent RWE Gas International B.V.

Severomoravská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 49,65 procenta RWE Gas International B. V.,
- 20,65 procenta SPP Bohemia a. s.,
- 18,09 procenta RWE Transgas a. s.,
- 8,52 procenta SPP a. s.,
- 3,09 procenta ostatní.

Východočeská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 63,62 procenta RWE Gas International B. V.,
- 18,89 procenta SPP Bohemia a. s.,
- 10,0 procent SPP a.s.,
- 3,21 procenta G.D.F. International,
- 2,95 procenta RWE Transgas, a. s.,

- 1,45 procenta ostatní akcionáři.

Severočeská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 100 procent RWE Gas International B. V.

Jihočeská plynárenská, a. s.

Vlastnická struktura společnosti ke dni 31. prosince 2006 byla následující:

- 99,04 procenta E.ON Czech Holding AG,
- 0,96 procenta ostatní akcionáři.

Zaměstnanci společností

Společnosti v oblasti plynárenství předložily ERÚ údaje o poměru sdílených zaměstnanců v rámci holdingové struktury. Tento poměr činil průměrně 30 procent v oblasti distribuce plynu a 5 procent v oblasti přepravy plynu.

Sdílené služby

Přepravní a distribuční společnosti využívají sdílené služby v oblastech logistiky, lidských zdrojů a personalistiky, informačních technologií a zákaznických služeb (call center). Všechny tyto služby jsou poskytovány na základě smluv v rámci holdingové struktury společností a jsou společně využívány dceřinými společnostmi.

Poměr sdílených služeb v roce 2006 dosahoval v průměru 40 procent u distribuce plynu a 20 procent v přepravě plynu.

Umístění společností

Přepravní společnost RWE Transgas Net, s. r. o. provedla fyzické oddělení budov a přístup zaměstnanců je hlídán bezpečnostní službou.

Informace o fyzickém oddělení pracovišť provozovatelů PDS s více jak 90 tisíci odběrateli nejsou v současnou chvíli k dispozici.

Prezentace společností

Provozovatel přepravní soustavy vytvořil po právním unbundlingu vlastní doménu, na které prezentuje svoje aktivity, při kterých byly použity společné značky, loga a design holdingové společnosti.

Provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli připravovali v průběhu roku 2006 samostatnou prezentaci vlastních aktivit.

Oddělené účetnictví

Účetní závěrky za oddělené činnosti všeobecně zveřejňovány nebyly, byly k dispozici pouze pro účely ERÚ v rámci regulačního výkaznictví.

Energetický regulační úřad stanovuje obecné zásady i podrobná pravidla pro sestavování oddělených účetních závěrek, a to pouze pro účely regulačního výkaznictví, tedy čistě pro potřeby regulátora. Nejedná se ovšem o alokační pravidla (například přiřazení nákladů), ale spíše o jednotlivé účty a položky, které musí jednotliví provozovatelé speciálně a podrobněji zobrazit.

Oddělené účetní závěrky nejsou předmětem samostatného auditu provedeného autorizovaným účetním.

Role Compliance Officer

PDS s více než 90 tisíci odběrateli a PPS zřídili podle energetického zákona funkci Compliance Officer, jehož úkoly jsou zejména dohled na plnění Compliance Programu, školení zaměstnanců, řešení stížností a zpracování zprávy o plnění Compliance Programu.

Kontrolní a sankční činnost

Energetický regulační úřad je podle rozložení věcné působnosti na úseku státní správy energetiky v České republice pojat jako správní úřad vykonávající regulaci prostřednictvím jemu svěřených kompetencí. Ke kontrolní činnosti je však ERÚ kompetentní pouze okrajově a k sankční činnosti není kompetentní vůbec. V uvedených oblastech působí v České republice Státní energetická inspekce. V případě zjištění určitých nesrovnalostí nebo porušení povinností společnostmi může ERÚ dát podnět ke kontrole Státní energetické inspekci, která v případě zjištění porušení zákona může uložit pokutu, a to v souladu s ustanovením § 95 energetického zákona. V případě porušení závažných povinností souvisejících s výkonem licencované činnosti může ERÚ v souladu s § 10 odst. 2 energetického zákona zrušit dané společnosti oprávnění k podnikání, tzn. licenci.

4.2 Otázky ochrany hospodářské soutěže

4.2.1 Struktura velkoobchodního trhu

Spotřeba plynu

V České republice je spotřeba zemního plynu již několik let ustálena na 9 500 mil. m³/rok, s drobnými výchyly směrem nahoru i dolů v závislosti na klimatických podmínkách. Výhřevnost zemního plynu dodávaného konečným spotřebitelům vykazuje v posledních letech vzrůstající tendenci. Její hodnota je cca 9,50 kWh/m³ (34,2 MJ/m³) – podrobněji viz kapitola 5.2.2. Hodnota spalného tepla je přibližně 10,55 kWh/m³ (37,98 MJ/m³).

Vlastní zdroje a dovoz

Domácí spotřeba ČR je pokrývána z vlastních zdrojů zemního plynu méně než z 1 procenta. Jedná se především o těžbu zemního plynu na jižní Moravě a o tzv. degazační plyn z černouhelných dolů na severní Moravě, především pro místní potřebu. Jelikož je produkce plynu v České republice zanedbatelná, je nutné téměř celou spotřebu ČR zemního plynu dovážet ze zahraničí. Z tohoto důvodu byl dovoz zemního plynu zajištěn dlouhodobými kontrakty na dodávku zemního plynu typu „take or pay“. Tyto kontrakty jsou v České republice drženy společností RWE Transgas, a. s. Ze tří čtvrtin roční spotřeby ČR se jedná o ruského producenta, zbývající část dodávají norští producenti. V roce 2006 na českém trhu začali působit noví dovozci zemního plynu: společnosti Vemex, s. r. o. a Wingas GmbH, jejichž podíl na trhu však nebyl významný, neboť se pohyboval okolo 0,5 procenta.

Noví hráči na trhu s plynem

Nově vstupující společnosti zatím spíše monitorovaly současný stav na trhu. Reálně dodávajícími subjekty byly společnosti Wingas GmbH a Moravské naftové doly, a. s., jejichž podíl na trhu byl vzhledem k dodávkám čtyřem konečným zákazníkům (kapitola 2.2) zatím spíše zanedbatelný. Od posledního čtvrtletí roku se na českém trhu začala prosazovat společnost Vemex, s. r. o., která je kontrolována z velké části nepřímo ruskou společností GAZPROM.

Smluvní vztahy

Nákupní kontrakty PDS s více než 90 tisíci odběrateli pro dodávku oprávněným zákazníkům v roce 2006 byly založeny na dlouhodobých kontraktech typu „take or pay.“ Vzhledem k omezení maximální výše cen na velkoobchodním trhu, podrobněji popsáném v kapitole 2.3.1, se prodejní ceny velkoobtěratele (jejich maximum) odvíjely od cenového rozhodnutí úřadu.

Společnosti s tržním podílem větším než 5 procent

Mezi nejvýznamnější společnosti na českém trhu patří společnost RWE Transgas, a. s., která je na velkoobchodním trhu jediným hráčem s tržním podílem vyšším než 5 procent. Jde o akciovou společnost, jejímž jediným akcionářem je od 10. července 2003 RWE Gas International B.V. Hlavními činnostmi společnosti jsou uskladňování zemního plynu a obchod se zemním plynem dle energetického zákona. RWE Transgas, a. s., výhradně kontroluje dceřinou společnost RWE Transgas Net, s. r. o., která se od 1. ledna 2006 stala PPS. Z vlastnické struktury uvedené v bodu 4.1.4 vyplývá, že holding mezinárodní energetické skupiny RWE řídí rovněž obchod se zemním plynem a distribuci v šesti PDS s více než 90 tisíci odběrateli. Skupina RWE je tedy vertikálně integrovanou skupinou, poskytující komplexní služby v oblasti plynárenství.

Dalšími významnými PDS s více než 90 tisíci odběrateli jsou Pražská plynárenská, a. s. (PP) a Jihočeská plynárenská, a. s. (JČP), v nichž majoritní podíl postupně přebírá energetická skupina E.ON. Společnost E.ON Czech Holding AG uzavřela dohodou o výměně podílů v plynárenství v České republice se společnostmi náležejícími do holdingu skupiny RWE, na jejíž základě posílila své postavení v JČP, a. s., (13 procentní podíl vzrostl na 99 procent) a v PP (získala 49 procent podílu v PP a současně 49 procent podílu ve společnosti Pražská plynárenská Holding, a. s., držící 50 procentní podíl v PP). Po naplnění této dohody se společnost E.ON Czech Holding AG stala dalším významným soutěžitelem na trhu v České republice.

Na území České republiky na trhu uskladňování zemního plynu pak působí vedle RWE Transgas, a. s., který vlastní celkem šest z osmi podzemních zásobníků plynu umístěných na území České republiky, i společnost Moravské naftové doly, a. s., která je s více než 50 procenty vlastněna společností SPP Bohemia, a. s. Podzemní zásobník plynu Dolní Bojanovice, provozovaný společností SPP Bohemia, a. s., je plně využíván pro potřeby plynárenství Slovenské republiky a funguje jako celní sklad. Není proto zahrnut do výše uvedených údajů o množství.

Ostatní obchodníci

Energetický regulační úřad vydal k poslednímu dni měsíce prosince uplynulého roku 83 licencí na obchod s plynem. V současné době však nesleduje, nakolik jsou tito obchodníci na trhu s plynem aktivní.

Zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas, a. s.

V průběhu roku 2006 (nepravomocně), resp. počátkem roku 2007 (pravomocně) Úřad na ochranu hospodářské soutěže vydal rozhodnutí, ve kterém konstatoval zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas, a. s., na trhu dodávek zemního plynu oprávněným zákazníkům. Uvedená společnost v období od 5. listopadu 2004 do 10. srpna 2006 neumožnila provozovatelům konkurenčních regionálních distribučních soustav (společnostem Jihočeská plynárenská, a. s., a Pražská plynárenská, a. s.) uzavřít smlouvy o podmínkách koupě a prodeje zemního plynu, které by těmto firmám reálně umožnily účinně konkurovat provozovatelům regionálních distribučních soustav náležejících do holdingu

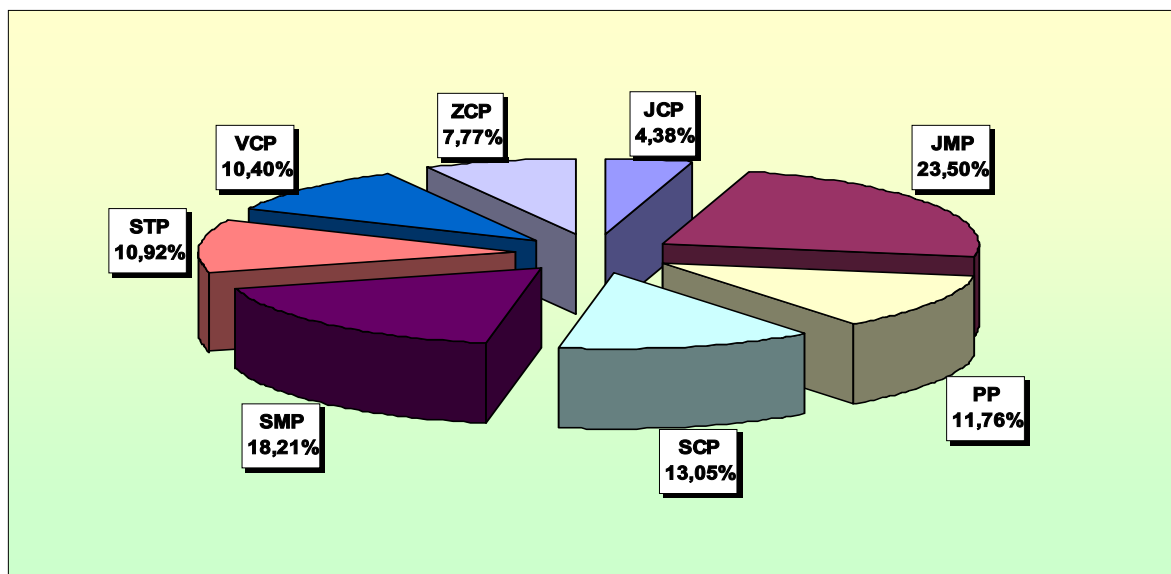
RWE. Společnosti JČP a PP tak byly znevýhodněny v soutěži o tzv. oprávněné zákazníky. Společnost RWE také odmítala dodávat zemní plyn jinam než do tzv. bilančních zón jednotlivých regionálních distributorů a tím blokovala a omezovala vznik konkurenčního prostředí. Za situace, kdy regionální distributoři nakupovali zemní plyn na vstupu do své bilanční zóny, museli v podstatě akceptovat podmínky jednostranně diktované účastníkem řízení. Například JČP měla o dodávky mimo svou bilanční zónu zájem, RWE Transgas, a. s., to však opakovaně odmítla. Dominant tak vytvářel umělé bariéry vstupu nových soutěžitelů na trh, resp. bariéry expanze stávajících konkurentů svých regionálních distributorů.

Jednání účastníka řízení je třeba hodnotit jako o to závažnější, že se jej dopustil na samotném počátku liberalizace plynárenství v ČR. To se tedy negativně projevilo na trhu, který se postupně otevírá hospodářské soutěži a na kterém jakékoli vylučovací jednání dominantního soutěžitele může zpomalit či jinak ohrozit nastoupení pozitiv spojených s liberalizací a větší konkurencí pro konečné spotřebitele. Dotčen byl zároveň sektor, který hraje klíčovou roli při zajišťování energetických potřeb konečných spotřebitelů i ekonomiky jako celku, v jehož rámci má jakékoliv protisoutěžní jednání typově rozsáhlé negativní důsledky. Takové jednání se totiž může přímo nebo nepřímo negativně projevit ve sféře v podstatě každého podniku či spotřebitele. Společnost RWE Transgas, a. s., obdržela za toto své chování pokutu ve výši 240 milionů Kč. V době vydání šlo o nejvyšší pokutu, jakou kdy Úřad na ochranu hospodářské soutěže udělil jedné společnosti.

4.2.2 Struktura maloobchodního trhu

Provozovatelé distribučních soustav v ČR jsou rozděleni podle počtu odběratelů. Provozovatelé distribučních soustav do 90 tisíc odběratelů, kteří působili v roce 2006 na trhu s plynem, obsluhují velmi omezené území a jako konkurenti mají marginální vliv. Rozhodujícími bylo osm vertikálně integrovaných provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli, které historicky zajišťují dodávky v jim vymezeném regionu. Podíl jednotlivých provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli na celkové spotřebě zemního plynu na území České republiky je zobrazen v grafu č. 1.

Graf č. 1 Podíl jednotlivých společností na trhu se zemním plynem v ČR



Šest z osmi provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli je ovládáno skupinou RWE, což reprezentuje 83,86 procenta prodeje realizovaných v ČR.

Všech osm rozhodujících společností své dodávky většinou omezovalo na region, který je vymezen distribuční soustavou vertikálně integrovaného provozovatele a vzájemně si nekonkurovalo, de facto se jedná o osm monopolních trhů. Na trhu působil jediný rozhodující velkoobchodní dodavatel plynu (společnost RWE Transgas, a. s.), objem dodávek dalších tří dodavatelů (Moravské naftové doly, a. s., Wingas GmbH a Vemex, s. r. o) nepřekročil v roce 2006 v České republice 1,98 procenta celkové spotřeby. Uvedené vlivy způsobily, že ač působí na maloobchodním trhu se zemním plynem více subjektů, neznamenají efektivní konkurenci.

Struktura zákazníků PDS

Zákazníci jsou v České republice rozděleni podle roční spotřeby zemního plynu do následujících segmentů:

- domácnosti a maloobděratelé (roční spotřeba do 630 MWh/rok),
- střední odběratelé (roční spotřeba od 630 do 4 200 MWh/rok),
- velkoobděratelé (roční spotřeba nad 4 200 MWh/rok).

V tabulce č. 8 jsou uvedeny naturální podíly jednotlivých provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli na trhu se zemním plynem členěné na tyto segmenty zákazníků. Elektrárny na zemní plyn jsou v České republice využívány jen velmi omezeně, zejména jako špičkové elektrárny, nebo se jedná o kombinovanou výrobu tepla a elektřiny.

Tabulka č. 8 Segmentace trhu se zemním plynem a naturální tržní podíly jednotlivých společností

Segment trhu	Podíl společností na jednotlivých segmentech							
	JCP	JMP	PP	SCP	SMP	STP	VCP	ZCP
Velkoobděratelé	4,27%	20,02%	8,85%	17,90%	19,87%	12,43%	8,66%	8,00%
Střední odběratelé	5,03%	23,62%	19,65%	8,92%	14,26%	9,36%	10,82%	8,35%
Domácnosti a maloobděratelé	4,33%	27,15%	13,05%	8,88%	17,35%	9,68%	12,15%	7,40%
Česká republika celkem	4,38%	23,50%	11,76%	13,05%	18,21%	10,92%	10,40%	7,77%

Počet zákazníků, kteří změnili dodavatele plynu

V průběhu roku 2006 změnilo dodavatele pouze pět oprávněných zákazníků. V kategorii velkoobděratel společnost Vetropak Moravia Glass, a. s., v kategorii střední odběratel a současně i v kategorii maloobděratel Moravské naftové doly, a. s., MND Servisní, a. s., MND Stavotrans, a. s., a také PDS Pražská plynárenská, a. s., rozšířila nákupní portfolio o dalšího dodavatele. K dalším změnám dodavatele u 21 odběrných míst v kategorii střední odběratel a u 425 odběrných míst v kategorii maloobděratel došlo následkem odkoupení lokální distribuční společnosti Českomoravská plynárenská, a. s., společností RWE Gas International B. V. a začleněním do vertikálně integrovaných provozovatelů distribučních soustav skupiny RWE.

Proces změny dodavatele plynu

S platností od 1. ledna 2006 se všichni zákazníci kromě kategorie domácnosti stali oprávněnými zákazníky a mají právo na bezplatnou změnu dodavatele plynu. Postup při změně dodavatele zemního plynu je upraven § 23 vyhlášky č. 673/2004 Sb., platné pro rok 2006. Změna dodavatele je u oprávněných zákazníků možná vždy k prvnímu dni měsíce a podléhá registraci u správce příslušné bilanční zóny.

Nejprve dojde k uzavření smlouvy o dodávce plynu mezi oprávněným zákazníkem a novým dodavatelem plynu. Dalším krokem je přiřazení odběrného místa oprávněného

zákazníka k novému dodavateli plynu správcem příslušné bilanční zóny. Nakonec je stávající dodavatel plynu oprávněného zákazníka novým dodavatelem plynu informován o uzavření smlouvy.

Nový dodavatel plynu uplatní u správce bilanční zóny žádost o registraci změny dodavatele plynu nejpozději 15 kalendářních dnů před začátkem měsíce, od kterého má změna nastat. Správce bilanční zóny informuje stávajícího i nového dodavatele plynu o přijmutí či odmítnutí žádosti o registraci nejpozději 10 kalendářních dnů před začátkem měsíce, od kterého má změna nastat.

Z diskuse ERÚ s konečnými oprávněnými zákazníky vyplynulo, že hlavní překážku ve změně dodavatele představuje zejména reálná neexistence konkurenčních nabídek a dále v současně době platné smlouvy, především jejich výpovědní lhůta a případný nedostatek plynu v podzemním zásobníku od nového dodavatele.

Fúze a akvizice v sektoru plynárenství za rok 2006

V sektoru plynárenství v roce 2006 ÚOHS posuzoval pouze jedno spojení soutěžitelů, a to E.ON Czech Holding AG/Jihočeská plynárenská, a.s. K předmětnému spojení soutěžitelů došlo v důsledku změny kvality kontroly nad společností Jihočeská plynárenská, a.s., z kontroly vykonávané společně společnostmi E.ON Czech Holding AG a Oberösterreichische Ferngas AG a na kontrolu výlučnou, vykonávanou společností E.ON Czech Holding AG.

Předmětné spojení soutěžitelů nevzbuzovalo obavy z narušení hospodářské soutěže, neboť společnost E.ON Czech Holding AG působila na plynárenských trzích, tj. trhu distribuce zemního plynu a trzích dodávek zemního plynu chráněným a oprávněným zákazníkům pouze prostřednictvím společnosti JČP, tudíž v důsledku spojení se na trhu nic podstatného nezměnilo.

5 Bezpečnost dodávek

5.1 Trh s elektřinou v roce 2006

5.1.1 Spotřeba elektřiny a roční maximum zatížení soustavy

Celková tuzemská spotřeba elektřiny za rok 2006 včetně ztrát v sítích dosáhla hodnoty 71,7 TWh, což představuje nárůst o 2,4 procenta oproti roku 2005. Ročního maxima zatížení soustavy bylo dosaženo dne 25. ledna 2006 v 15 hod. s brutto spotřebou ve výši 11 397 MW. V roce 2006 se mírně zrychlil dosavadní trend růstu domácí spotřeby elektřiny. Na pokrytí domácí spotřeby se podílel import elektřiny ze zahraničí zhruba ve stejné míře jako v předchozím roce. Na straně výroby byl během celého roku patrný vliv preferování obnovitelných zdrojů ve výrobě elektřiny podle příslušné směrnice EU a domácí legislativy.

V několika následujících letech nelze očekávat výrazný nárůst velikosti spotřeby či maxima zatížení. Nárůst spotřeby elektřiny u malooběratelů je kompenzován úsporami a snižováním energetické náročnosti v průmyslu. Odhadovaný meziroční růst spotřeby do roku 2010 se pohybuje ve výši 1,0 – 2,1 procenta.

5.1.2 Instalovaný výkon

Celková hodnota instalovaného výkonu elektráren v České republice k 1. lednu 2007 je 17 508 MW, kdy přibližně 58 procent výkonu elektráren je připojeno přímo do přenosové soustavy a 42 procent do distribuční soustavy.

Současná struktura zdrojů dle velikosti instalovaných výkonů je následující:

- 10 691 MW parní elektrárny (61,1 procenta),
- 3 760 MW jaderné elektrárny (21,5 procenta),
- 2 175 MW vodní elektrárny včetně přečerpávacích a malé vodní elektrárny (12,4 procenta),
- 804 MW plynové a paroplynové elektrárny (4,6 procenta),
- 78 MW obnovitelné zdroje - vítr, fotovoltaika atd. (0,4 procenta).

V roce 2006 se zvýšil instalovaný výkon parních elektráren včetně kogenerace proti roku 2005 celkem o 27 MW a instalovaný výkon plynových a paroplynových elektráren o 24 MW. Meziročně se zvýšil i instalovaný výkon vodních elektráren o 9 MW a ostatních obnovitelných zdrojů (převážně větrných elektráren) o 36 MW. Celkový meziroční nárůst instalované kapacity zdrojů v elektrizační soustavě byl 96 MW.

V nejbližších třech letech se nepředpokládá uvedení žádného nového velkého zdroje s instalovaným výkonem nad 50 MW spalujícího fosilní paliva či využívajícího jadernou energii do provozu. V souvislosti s nově přijatým zákonem o obnovitelných zdrojích, který vstoupil v platnost v srpnu 2005, lze ale očekávat výstavbu většího počtu obnovitelných zdrojů o menších jednotkových výkonech. V podmínkách České republiky má největší perspektivu rozvoje spalování biomasy v lokálních teplárnách, v omezené míře lze také očekávat výstavbu malých vodních a větrných elektráren. Pro ostatní obnovitelné zdroje (fotovoltaika, geotermální energie) nejsou na území České republiky vhodné podmínky (potenciál). Celkem lze očekávat výstavbu až několika stovek MW výkonu obnovitelných zdrojů v nejbližších několika letech.

5.1.3 Schvalovací kritéria pro nové zdroje

Výstavbu nového energetického zdroje lze zahájit na základě získání stavebního povolení vydaného místně příslušným stavebním úřadem. Jednou z hlavních podmínek vydání stavebního povolení je předložení odborné studie dokazující, že nový zdroj nemá negativní vliv na životní prostředí. V případě výroben elektřiny o celkovém instalovaném výkonu 30 MW a více je nutné také získat autorizaci na výstavbu vydávanou Ministerstvem průmyslu a obchodu v souladu se státní energetickou koncepcí. Výrobce elektrické energie má právo připojit své zařízení k elektrizační soustavě po splnění podmínek připojení definovaných příslušnou energetickou legislativou a na základě získání licence na výrobu elektřiny, kterou vydává ERÚ má právo dodávat elektřinu v souladu s pravidly provozování distribuční resp. přenosové soustavy (Grid Code). Podmínkou získání licence na výrobu je především kolaudace zařízení a dále prokázání profesní a finanční způsobilosti k provozu výroby.

Pro nové zdroje není obecně zavedena investiční podpora ze státního rozpočtu, určité dotace lze však získat od státních i nestátních agentur a fondů po splnění požadovaných podmínek. U zdrojů do celkového instalovaného výkonu 1 MW lze ze strany výrobce také uplatnit daňové prázdny (tax holidays) po dobu prvních pěti let provozu.

5.1.4 Pobídky pro vytvoření nových kapacit

Nový zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů představuje významný posun pro rozvoj výroby elektřiny z ekologických zdrojů. Investorům do obnovitelných zdrojů zaručuje zákon patnáctiletou dobu návratnosti vložených prostředků u jednotlivých kategorií obnovitelných zdrojů. Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů mají od roku 2006 v souladu se zákonem možnost volby mezi garantovaným výkupem ze strany provozovatelů regionálních distribučních soustav nebo provozovatele přenosové soustavy v systému výkupních cen nebo příspěvkem k tržní ceně elektřiny (systém tzv. zelených bonusů). Podporu prostřednictvím výkupních cen nelze uplatňovat v případě společného nebo paralelního spalování biomasy a fosilního paliva.

Novela energetického zákona zároveň upravila od roku 2006 podporu výroby elektřiny při kombinované výrobě elektřiny a tepla, která je pro všechny kategorie zdrojů realizována pouze prostřednictvím příspěvků k tržní ceně. Zároveň však byla nově od roku 2006 zavedena podpora pro výrobu elektřiny z druhotných zdrojů, která je taktéž realizována prostřednictvím příspěvků k tržní ceně elektřiny.

5.1.5 Investice do oblastí přenosu

Provozovatel přenosové soustavy především preventivně posiluje stávající vedení např. náhradou jednoduchého vedení dvojitým či náhradou vodičů s vyšší přenosovou kapacitou. V současné době je naplánována výstavba vedení 400 kV, a to na trase Krasíkov – Horní Životice a rekonstrukce jednoduchého vedení 400 kV Prosenice – Nošovice na vedení dvojitě.

V budoucnu lze ale očekávat výstavbu vedení pro připojení nových zdrojů především na úrovni distribuční soustavy. Národním příkladem jsou obnovitelné zdroje např. větrné farmy, jejichž výstavba se plánuje v oblastech s poměrně malou hustotou zasíťování.

V nejbližších letech nechystá český PPS výstavbu žádného nového přeshraničního vedení z důvodu nedostatečných vnitřních přenosových kapacit u sousedních TSO. Společnost ČEPS, a. s., má v plánu posílení přeshraničního jednoduchého vedení Slavětice –

Dürnrohr 400 kV na vedení dvojité. Aby mělo uvedené posílení přenosové kapacity potřebný efekt, musela by současně být posílena některá vedení uvnitř rakouské přenosové soustavy.

5.2 Trh s plynem v roce 2006

5.2.1 Úroveň spotřeby zemního plynu v roce 2006

Zásobování České republiky zemním plynem v průběhu celého roku 2006 probíhalo plynule, z obou hlavních zdrojů zemního plynu, z Ruska a Norska.

Celkové množství zemního plynu v roce 2006 v místech vstupu do přepravní soustavy ČR bylo 35 869,6 mil. m³ při 15°C. Množství plynu na výstupu z přepravní soustavy ČR zahraničním zákazníkům dosáhlo objemu 26 599,1 mil. m³ při 15°C.

Skutečná spotřeba zemního plynu v roce 2006 dosáhla výše 9269 mil. m³ (tj. 97 806 GWh), což představuje snížení o 3,1 procenta (294 mil.m³) proti roku 2005. Přepočtená spotřeba pomocí měsíčních teplotních normálů a teplotních gradientů spotřeby činila 9312 mil. m³ a vykazuje meziroční snížení také o 3,1 procenta.

Tabulka č. 9 Vyhodnocení zdrojů a spotřeby zemního plynu v České republice.

(údaje v mil. m ³ , 15°C)	rok 2006	rok 2005	rok 2004	rok 2003
nákup celkem	9 794,0	9 358,6	9 014,2	9 688,1
PZP zahr. těžba	461,5	808,4	1 063,3	988,8
PZP zahr.vtláčení	-499,6	- 499,1	-968,7	-950,4
PZP ČR těžba	1 806,1	1 640,7	1 873,5	1 498,4
PZP ČR vtláčení	-2 353,5	-1 942,4	-1 322,5	-1 541,4
dodávka MND Hodonín	57,5	49,2	40,5	33,3
povrchová degazace OKD Paskov	19,5	11,6	5,3	7,9
Dodávky celkem	9 285,5	9 427,0	9 705,6	9 724,7
Bilanční rozdíl (změna akumulace, vl. spotřeba)	-16,1	135,0	14,5	14,6
Spotřeba celkem	9 269,4	9 562,0	9 691,1	9 739,3

Celková výše spotřeby zemního plynu byla ovlivněna zejména průběhem teplot ovzduší v topné sezóně, která v roce 2006 zahrnovala období od 1. ledna do 30. dubna a od 20. října do 31. prosince.

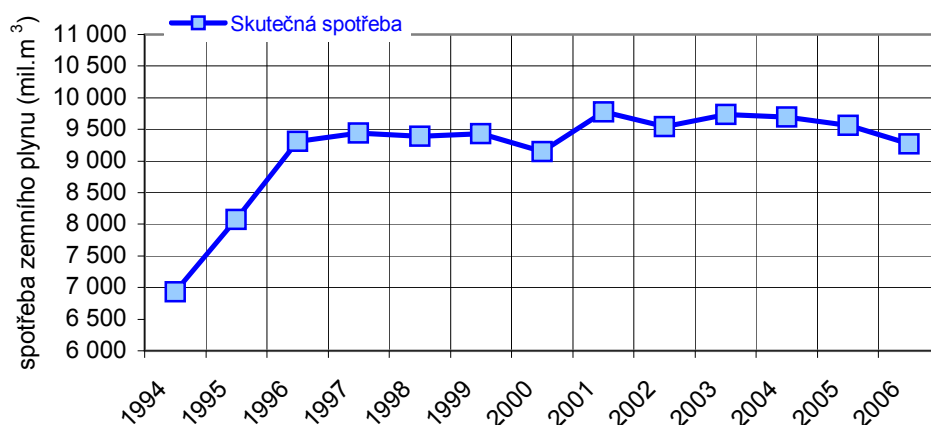
Tabulka č. 10 Vývoj skutečných spotřeb zemního plynu v letech 1995 až 2006

rok	prům. tepl. v topném období (°C)	průměrná roční teplota (°C)	roční spotřeba (mil.m ³)	meziroční změna	
				(mil.m ³)	(%)
1995	3,1	8,3	8 075	+1141	+16,4
1996	1,0	6,6	9 306	+1231	+15,2
1997	2,3	7,9	9 441	+135	+1,5
1998	3,3	8,5	9 390	-51	-0,5
1999	3,2	8,7	9 427	+37	+0,4
2000	4,8	9,5	9 148	-279	-2,9
2001	2,9	8,2	9 773	+625	+6,8
2002	3,6	9,0	9 542	-231	-2,4
2003	3,6	8,6	9 739	+197	2,1
2004	3,1	8,2	9 691	-48	-0,5
2005	2,5	8,0	9 562	-129	-1,3
2006	3,3	8,5	9 269	-294	-3,1

5.2.2 Předpoklad spotřeby zemního plynu v letech 2007 - 2010

Trend nárůstu spotřeby zemního plynu v ČR se zastavil v roce 1997. Poté přes pokračující plošnou plynifikaci pokračovalo období stagnace a v posledních třech letech dochází k mírnému snižování spotřeby viz graf č. 2. V roce 2007 lze předpokládat pokračování současného trendu stagnace spotřeby zemního plynu okolo hodnoty 9 400 mil. m³.

Graf č. 2 Skutečná spotřeba zemního plynu v letech 2007 – 2010



Hlavní příčinou současného snižování spotřeby je především nárůst ceny ropy, a tím následně i zemního plynu. Pokud ceny jiných energií, např. tuhých paliv (uhlí, dřevo) rostou pomaleji, řada zákazníků přechází z cenových důvodů na tuhá paliva.

Další příčinou snižování spotřeby je především snaha konečných zákazníků o úspory energie. Dále se jedná zejména o dokonalejší a modernější kotelny, zateplení budov, využívání dvou palivových systémů (oleje, uhlí apod.), úsporu energie následkem energetických auditů a téměř dokončenou plynofikaci obcí a měst z hlediska efektivní návratnosti nákladů.

Ve výhledu let 2008 až 2010 lze předpokládat mírný meziroční nárůst na dlouhodobý teplotní normál od 0,5 procent do 1,2 procent (následující tabulka), a to především pokud v tomto období dojde k určité stabilizaci cen a zdůraznění výhody zemního plynu jako ekologického paliva.

Tabulka č. 11 Předpoklad spotřeby zemního plynu v letech 2007 –2010.

(údaje o spotřebě v mil.m ³)	skutečnost	skutečnost	skutečnost	prognóza			
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
skutečná spotřeba	9691,0	9563,0	9269,0				
přepočtená spotřeba	9821,9	9608,0	9312,0	9400,0	9490,0	9600,0	9700,0
změna spotřeby v %	1,19%	-2,2%	-3,1%	0,53%	0,96%	1,16%	1,04%
skutečná teplota °C	8,1	8,0	8,5				
teplotní normál °C	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8

Jedním z cílů Státní energetické koncepce je nezvyšovat závislost České republiky na importu energetických surovin. O skutečné spotřebě však rozhoduje trh a ten na základě rostoucích cen, úspor energie a dalších výše uvedených důvodů potvrzuje předpověď Státní energetické koncepce, která neočekává výrazný nárůst spotřeby zemního plynu v budoucích letech.

Díky velmi teplé zimě 2006/2007 se však předpokládaná spotřeba na rok 2007 snížila až na hodnotu 9 mld. m³ oproti původní prognóze 9,4 mld. m³.

Trh se zemním plynem je stále v pohybu a je ovlivňován různými faktory, podobně jako je to u ostatních trhů s energií. Nejsilnějším faktorem, který ovlivňuje množství prodaného plynu, je jeho cena odvíjející se od faktorů, které buď z úrovně České republiky nelze ovlivnit, nebo lze ovlivnit pouze minimálně (světové ceny ropy a ropných produktů, devizový kurz koruny vůči dolaru).

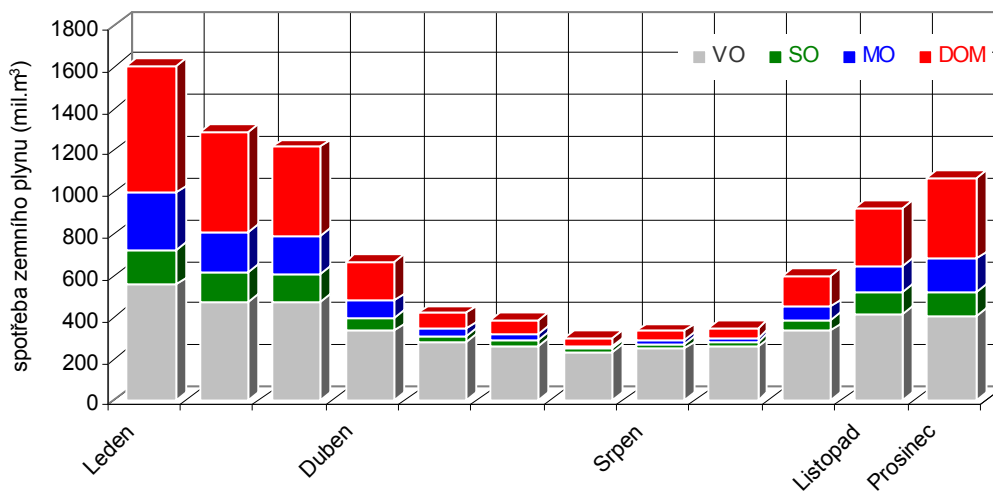
5.2.3 Domácí produkce a import zemního plynu

Import, který je z hlediska zdrojů zemního plynu pro Českou republiku rozhodující, zajišťovaly na základě dlouhodobých kontraktů s norskými a ruskými producenty společnosti RWE Transgas, a. s., Wingas GmbH a od 1. října 2006 také společnost VEMEX, s. r. o. Dlouhodobý kontrakt společnosti RWE Transgas a. s., se společností Gazprom export LTD. (dříve Gazexport) na dodávky zemního plynu byl prodloužen koncem roku 2006 s trváním do roku 2035, kontrakt s norskými producenty je uzavřen do konce roku 2017.

Dovoz byl doplněn pouze nízkým objemem vnitrostátní těžby, která zahrnovala povrchovou degazaci, jenž má lokální význam pro severomoravský region, a dodávku Moravských naftových dolů, a. s. Hodonín, z nalezišť v jihomoravském regionu. Tuzemské dodávky MND a OKD činily 76,9 mil. m³/rok, tj. 0,8 procent z celkových dodávek. Z celkové těžby MND Hodonín 94,2 mil. m³/rok bylo dodáno do JMP 57,5 mil. m³, dalších 18,2 mil. m³ bylo zpětně vtačeno do vlastního ložiska Uhřice 2 a 18,5 mil. m³ činila vlastní spotřeba MND a dodávky zákazníkům.

Dodávky zemního plynu do České republiky se uskutečňovaly dovozem z Ruska a Norska, přičemž celkový nákup (dovoz) zemního plynu pro potřeby ČR dosáhl objemu 9 794 mil. m³ při 15°C. Proti roku 2005 byl dovoz vyšší o 436 mil.m³.

Graf č. 3 Vývoj měsíčních spotřeb zemního plynu podle kategorií zákazníků.



VO – velkoodběratel
 SO – střední odběratel
 MO – maloodběratel
 DOM – domácnost

5.2.4 Investice do oblastí výroby a dovozu a role regulačního orgánu

Pro výstavbu zařízení v oblasti dovozu zemního plynu je zapotřebí dle energetického zákona státního souhlasu ve formě autorizace na výstavbu. Roli regulačního orgánu v této oblasti hraje Ministerstvo průmyslu a obchodu. O autorizaci na výstavbu plynovodu, spojujícího plynárenskou soustavu České republiky s Polskem (plynovod Třanovice – Chotěbuz) v roce 2006 požádala Ministerstvo průmyslu a obchodu společnost RWE Transgas Net, s.r.o. Autorizace na výstavbu plynovodu na území České republiky byla udělena dne 10. srpna 2006.

V plánu investic některých plynárenských společností jsou na období následujících tří let uvažovány ještě další investice (konkrétně plynovody Záhoří – Spáleníště (Rakousko) a Břeclav – Reintal (Rakousko). Evropská komise o nich byla informována prostřednictvím „Hlášení Komisi Evropské unie o investičních projektech v zájmu Společenství v sektoru ropy, zemního plynu a elektřiny“, ale doposud nebyly definitivně svými investory odsouhlaseny a ani na jejich realizaci doposud nebylo požádáno o souhlas ve formě státní autorizace na výstavbu.

5.2.5 Vliv opatření dle čl. 3 a 4 Směrnice 2004/67/ES na konkurenceschopnost

Česká republika v souladu s ustanovením směrnice o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu stanovila bezpečnostní standard dodávky plynu, který jsou povinni plnit všichni obchodníci s plynem. Kromě toho pro zajištění bezpečnosti dodávek byla přijata další opatření jako dlouhodobé smlouvy na dodávky plynu, diverzifikace zdrojů dodávek plynu, koordinovaný dispečink mezi provozovatelem přepravní soustavy

a provozovateli distribučních soustav, skladování plynu v podzemních zásobnících a další. Tato opatření jsou uplatňována nediskriminačním způsobem, nepředstavují neodůvodněnou zátěž pro účastníky trhu s plynem a jsou kompatibilní s požadavky na konkurenční vnitřní trh s plynem.

5.2.6 Podzemní zásobníky zemního plynu

Letní a zimní nerovnoměrnost mezi zdroji a spotřebou zajišťovaly podzemní zásobníky zemního plynu (PZP), které slouží k uskladňování plynu v letním období a k těžbě plynu v zimním období při denních spotřebách vyšších, než je smluvený denní dovoz plynu ze zahraničí.

V roce 2006 bylo do zahraničního PZP Láb na Slovensku uskladněno 500 mil. m³ a odtěženo 461 mil. m³/15 °C, těžba z PZP Rehden byla ukončena k 31. březnu 2005.

Do tuzemských PZP bylo uskladněno 2354 mil. m³ a odtěženo 1806 mil. m³/15 °C, celkové saldo PZP tak bylo 585 mil. m³ ve prospěch vtláčení.

Stav zásob v PZP k 1. lednu 2006 na území ČR byl 1655 mil. m³, zahraniční PZP Láb měl objem 270 mil. m³, celkový objem v PZP k dispozici byl 1925 mil. m³. Po ukončení těžby v dubnu činil stav zásob pouze 261 mil. m³.

Vtláčení bylo zahájeno v dubnu a v intervalu duben - říjen byly před zimou 2006/2007 vytvořeny celkové provozní zásoby v PZP 3000 mil. m³. Těžba z PZP ve IV. čtvrtletí 2006 byla v ČR nízká, pouze 550 mil. m³.

K 31. prosinci 2006 byl konečný stav zásob v PZP pro potřebu ČR 2365 mil. m³, z toho konečný stav PZP ČR byl 2057 mil. m³ a v PZP Láb bylo k dispozici 308 mil. m³.

Celkový počáteční pohotový denní těžební výkon před zimou 2006/2007 z PZP na území ČR byl 50,2 mil. m³, společně s PZP Láb celkem 56,2 mil. m³.

5.2.7 Dlouhodobé kontrakty

Do roku 1996 byla Česká republika závislá pouze na jediném zdroji zemního plynu z Ruské federace, a to na plynárenské přepravní soustavě Bratrství, která byla uvedena do provozu v roce 1974 a která zajišťovala současně transit zemního plynu do zemí západní Evropy.

K zabezpečení diverzifikace dodávek zemního plynu pro Českou republiku uzavřel RWE Transgas, a. s., v roce 1997 s norskými producenty (Statoil, Norsk Hydro, Saga Petroleum) dlouhodobý kontrakt do roku 2017 na roční objem 2,5 mld. m³ a v roce 1998 s ruským Gazexportem kontrakt do roku 2013 na roční objem 8 - 9 mld. m³. Dovozy jsou v současné době realizovány v poměru cca 25 procent z Norska a 75 procent z Ruské federace.

V roce 2006 společnost RWE Transgas, a. s., která zajišťuje cca 97 procent celkové spotřeby, prodloužila dlouhodobý kontrakt na dodávky zemního plynu z Ruské federace do roku 2035 v ročních objemech 9,0 mld. m³.

Také společnost VEMEX, s. r. o., uzavřela v roce 2006 dlouhodobý kontrakt na dodávky zemního plynu do České republiky a v současné době již zásobuje celkem 11 koncových zákazníků.

5.2.8 Bezpečnostní standard dodávky

V návaznosti na změnu energetického zákona, ke které došlo přijetím zákona č. 670/2005 Sb., ze dne 30. prosince 2004, byla do tuzemského právního řádu implementována i Směrnice 2004/67/ES. To se odrazilo i v zákonem stanovené povinnosti, která ukládá obchodníkům s plynem zajistit bezpečnostní standard dodávky plynu. Podrobnosti obsahuje vyhláška MPO č. 375/2005, o stavech nouze v plynárenství, která vstoupila v platnost dne 1. října 2005. Bezpečnostním standardem požadované dodávky plynu se rozumí zajištění bezpečné a spolehlivé dodávky plynu při předcházení stavu nouze a nebo při stavech nouze pro domácnosti a ty konečné zákazníky, kteří nemohou přejít na jiné zdroje energie, a to zejména pro následující situace:

- pro částečné přerušení dodávky plynu po dobu trvající osm týdnů a v rozsahu 20 procent z celkového denního objemu všech dovozních kontraktů určených pro zajištění dodávek konečným zákazníkům příslušného obchodníka na území České republiky nebo pro zajištění spotřeby příslušného zákazníka, který si obstarává plyn sám, v zimním období,
- pro spotřebu plynu v pěti po sobě následujících extrémně chladných kalendářních dnech, přičemž extrémně chladným kalendářním dnem se rozumí den, v němž průměrná denní teplota zůstane nižší než $-14\text{ }^{\circ}\text{C}$,
- pro pokrytí poptávky po plynu pro všechny možnosti rozsahu spotřeby vyvolané vývojem venkovních teplot v průběhu nejchladnějšího období od 1. října do 31. března, které se vyskytlo v posledních 20 letech předcházejících danému roku.

Bezpečnostní standard dodávky plynu pro Českou republiku pro maximální denní odběr při průměrné denní teplotě $-14\text{ }^{\circ}\text{C}$ dle výše uvedených kritérií činí 63 976 tis m^3 a je zajišťován s ohledem na počty a velikost připojených zákazníků jednotlivými obchodníky s plynem. U nejvýznamnějších obchodníků jej zobrazuje tabulka č. 12.

Tabulka č. 12 Bezpečnostní standard dodávky u obchodníků s plynem

obchodník s plynem	dodavatel	BSD pro max. denní odběr v roce (na -14°C)	
		tis. m^3	MWh
Pražská plynárenská, a. s.	RWE Transgas, a. s.	8 778	92 649
Středočeská plynárenská, a. s.		5 891	61 858
Jihočeská plynárenská, a. s.		2 670	28 207
Západočeská plynárenská, a. s.		4 444	46 897
Severočeská plynárenská, a. s.		6 388	67 075
Východočeská plynárenská, a. s.		7 104	74 602
Jihomoravská plynárenská, a. s.		16 500	173 250
Severomoravská plynárenská, a. s.		12 066	127 300
VEMEX, s.r.o.	Gazprom export Ltd.	45	475
WINGAS GmbH; Kassel; Germany	Gazprom export Ltd.	90	950
MND Hodonín, a. s.	MND Hodonín, a. s.	1	11
Celkem ČR		63 976	672 799

Správnost výpočtu bezpečnostního standardu dodávky plynu byla prověřena dne 23. ledna 2006, kdy při průměrné teplotě ovzduší $-16,9\text{ }^{\circ}\text{C}$ byla zaznamenána v tuzemské plynárenské soustavě historicky nejvyšší denní spotřeba zemního plynu za 24 hod. v ČR ve výši 67 639 tis. m^3 , přičemž nedošlo k žádným problémům v oblasti zásobování konečných

zákazníků zemním plynem. Rovněž situace, která v Evropě nastala na přelomu roku 2005 a 2006 v důsledku omezení dodávek z Ruské federace na Ukrajinu, se dodávek plynu konečným zákazníkům nikterak nedotkla.

6 Otázky veřejné služby

6.1.1 Základní informace

Povinnosti veřejné služby a ochrany spotřebitelů v energetice, uložené členskými státy k implementaci zejména Směrnicemi č. 2003/54/ES a 2003/55/ES, byly Českou republikou provedeny zejména zákonem č. 670/2004 Sb., který novelizoval stávající energetický zákon, a částečně též přijetím zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů.

Mezi základní povinnosti držitelů licencí týkající se závazků veřejné služby a ochrany zájmů spotřebitelů patří především:

a) povinnost vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá a trvale bezpečná dodávka energie, pokud mu taková povinnost (tj. dodávat energie) je energetickým zákonem uložena,

b) povinnost zajistit, aby k výkonu licencované činnosti byla používána technická zařízení, která splňují požadavky bezpečnosti a spolehlivosti stanovené právními předpisy a technickými normami,

c) dodržovat stanovené parametry kvality dodávek a služeb, a v případě jejich nedodržení poskytovat vyhláškou stanovenou náhradu.

Provozovatelům soustav a podzemního zásobníku plynu pak energetický zákon ukládá:

a) zajišťovat spolehlivé provozování a rozvoj jím provozované soustavy nebo zásobníku plynu,

b) připojit k takové soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení stanovené energetickým zákonem, prováděcím právním předpisem a zpravidla též technickým (provozním) kodexem,

c) zajišťovat všem účastníkům trhu neznevýhodňující podmínky pro poskytování služeb jím provozované soustavy, tj. přenos elektřiny, přepravu plynu a distribuci elektřiny a plynu a částečně též uskladňování plynu,

d) výkon povinnosti distribuce elektřiny nebo distribuce plynu nad rámec licence v případech náhlých krizí na trhu s elektřinou nebo plynem, kdy hrozí přerušení nebo ukončení dodávek elektřiny nebo plynu a taková povinnost je jim uložena Energetickým regulačním úřadem.

Závazky veřejné služby se týkají i samotných dodavatelů elektřiny nebo plynu, kdy jsou tyto subjekty zejména povinny:

- nabízet konečným zákazníkům spravedlivý a nediskriminující výběr způsobu platby za dodanou elektřinu,
- upozornit malé zákazníky a domácnosti nejpozději dva měsíce předem na záměr změnit smluvní podmínky v případě dodávky elektřiny, a nejpozději jeden měsíc v případě dodávky plynu,
- dodržovat parametry kvality dodávek a služeb stanovené prováděcím právním předpisem,
- uvádět při vyúčtování dodané elektřiny konečným zákazníkům jako součást dokladů:

1. údaje o podílu každého zdroje elektřiny na celkové směsi paliv dodavatele za předchozí rok,
2. odkaz na veřejný zdroj informací o dopadu výroby elektřiny na životní prostředí.

Vybraným, resp. zákonem určeným dodavatelům elektřiny a plynu energetický zákon též ukládá povinnost vykonávat činnost dodavatele poslední instance.

6.1.2 Povinnost nad rámec licence

Pro případy náhlých krizových situací, kdy např. v důsledku odpojení velkého počtu zákazníků nebo tíživé ekonomické situace držitele licence existuje reálné nebezpečí přerušení dodávek energií konečným zákazníkům, umožňuje energetický zákon v ustanovení § 12 využití institutu tzv. povinnosti nad rámec licence. V těchto případech, tedy v případech naléhavé potřeby a existence veřejného zájmu, je ERÚ oprávněn rozhodnout o uložení povinnosti nad rámec licence, kdy subjekt, vůči kterému takové rozhodnutí směřuje, je povinen vykonávat činnost distribuce elektřiny nebo plynu mimo své vymezené území a vlastníci nezbytných distribučních zařízení jsou povinni tato zařízení za náhradu k výkonu povinnosti nad rámec licence poskytnout. Energetický regulační úřad může takovou povinnost uložit nejdéle na 12 měsíců. Energetický regulační úřad tohoto oprávnění využil a ve dvou případech vydal rozhodnutí o uložení povinnosti nad rámec licence.

Povinnost nad rámec licence, v tomto případě povinnost dodávky tepelné energie, se uplatňuje též a především v odvětví teplárenství, které však není předmětem této zprávy.

6.1.3 Dodavatel poslední instance

Směrnice umožňuje členským státům v čl. 3 odst. 3 určit tzv. dodavatele poslední instance tak, aby určité skupiny zákazníků mohly využívat univerzální služby, což znamená mít právo na dodávky elektřiny nebo plynu ve stanovené kvalitě za přiměřené, jednoduše a jasně srovnatelné a průhledné ceny. Česká republika implementovala výše uvedené ustanovení směrnice do § 12a energetického zákona, ve znění novely zákona č. 670/2004 Sb. Podle tohoto ustanovení je dodavatel poslední instance povinen dodávat elektřinu nebo plyn za ceny stanovené Energetickým regulačním úřadem domácnostem a malým zákazníkům, kteří o to požádají. Doba, po kterou je vymezený okruh zákazníků oprávněn využívat tuto službu, není omezena. Dodavatelem poslední instance je držitel licence na obchod s elektřinou nebo s plynem, o jehož výběru pro vymezené území rozhoduje Energetický regulační úřad. Do doby rozhodnutí Energetického regulačního úřadu o určení dodavatele poslední instance vykonává tuto povinnost ten držitel licence na obchod s elektřinou nebo s plynem, který je nebo byl součástí téhož vertikálně integrovaného podnikatele, kde se nachází odběrné místo dotčeného konečného zákazníka. Úprava procesu žádání o dodávky od dodavatele poslední instance, tedy jednotlivé kroky, které jsou nezbytné k tomu, aby bylo možné využít dodávek od dodavatele poslední instance, je pak v ustanovení § 31 vyhlášky č. 541/2005 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, ve znění vyhlášky č. 552/2006 Sb.

Energetický regulační úřad zatím nevydal žádné rozhodnutí o výběru dodavatele poslední instance. Z tohoto důvodu jsou tímto dodavatelem obchodníci určení energetickým zákonem.

Energetický zákon definuje, že domácností je konečný zákazník, který neodebírá elektřinu, resp. plyn pro jiné účely než pro svou vlastní spotřebu v domácnosti. Malým

zákazníkem je konečný zákazník, který zaměstnává v pracovním poměru méně než 50 zaměstnanců a jehož čistý obrat za poslední účetní období nepřesahuje 250 mil. Kč.

Ceny dodávky poslední instance, které jsou stanoveny cenovým rozhodnutím ERÚ, vycházejí z velkoobchodní ceny elektřiny, resp. plynu, na českém trhu s elektřinou, resp. s plynem.

Povinnost dodávky poslední instance pro případ elektřiny je pak v České republice upravena i pro zvláštní případ, kdy je takový dodavatel poslední instance povinen dodávat po stanovenou dobu a za regulovanou cenu elektřinu též zákazníkovi, který využil práva volby dodavatele, ale jehož dodavatel elektřiny pozbuje v průběhu výkonu licencované činnosti oprávnění nebo možnost uskutečňovat dodávku elektřiny oprávněným zákazníkům a tito oprávnění zákazníci nemají ke dni přerušení nebo ukončení činnosti dodavatele zajištěnu dodávku jiným způsobem. V takovém případě je dodavatel poslední instance povinen dodávat elektřinu těmto oprávněným zákazníkům za ceny stanovené Energetickým regulačním úřadem nejdéle po dobu tří měsíců ode dne, kdy tomuto dodavateli operátor trhu s elektřinou v souladu s vyhláškou o Pravidlech trhu s elektřinou neumožní účast na jím organizovaných trzích s elektřinou. Tuto skutečnost je dodavatel poslední instance povinen neprodleně oznámit dotčeným oprávněným zákazníkům.

6.1.4 Označování podílů primárních zdrojů použitých/záruky původu

Závazky v oblasti označování primárních zdrojů byly implementovány do národního právního řádu novelou energetického zákona č. 670/2004 Sb. Výrobce elektřiny tak podle § 23 odst. 2 písm. k) tohoto zákona má povinnost informovat účastníky trhu o podílu zdrojů použitých pro výrobu elektřiny, o podílu množství emisí CO₂ a o množství radioaktivního odpadu vyprodukovaného při výrobě elektřiny v uplynulém roce. Podle § 30 odst. 2 písm. e) energetického zákona je rovněž obchodník s elektřinou povinen uvádět při vyúčtování dodané elektřiny konečným zákazníkům jako součást dokladů údaje o podílu každého zdroje elektřiny na celkové směsi paliv dodavatele za předchozí rok a odkaz na veřejný zdroj informací o dopadu výroby na životní prostředí.

6.1.5 Odpojování konečných zákazníků

Z pohledu přerušení dodávky či odpojení neexistuje rozlišení podle jednotlivých skupin zákazníků. Z energetického zákona je možné konečného zákazníka odpojit nebo mu přerušit dodávku energií pouze z taxativně stanovených důvodů, tedy především z důvodu neoprávněného odběru, tj. zejména při neplnění platebních povinností, dále při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku a při likvidaci těchto stavů, při stavech nouze a při předcházení těmto stavům, při vzniku a odstraňování poruch na zařízeních. Údaje o počtu odpojených zákazníků evidují jednotliví provozovatelé distribučních soustav a předávají Energetickému regulačnímu úřadu.

6.1.6 Smluvní ochrana konečných zákazníků

Ustanovení přílohy A Směrnic 2003/54/ES a 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a zemním plynem byla implementována energetickým zákonem, který vymezuje jako podstatné náležitosti smlouvy o dodávce elektřiny, resp. plynu. Každý konečný zákazník má tak právo uzavřít smlouvu o dodávce, která bude obsahovat všechny náležitosti předvídané přílohou A Směrnic č. 2003/54/ES a 2003/55/ES.

6.1.7 Způsob stanovení ceny konečným zákazníkům na trhu s elektřinou

Tvorbu cen za přenos elektřiny pro konečné zákazníky v roce 2006 ovlivnil přechod poslední rozsáhlé skupiny chráněných zákazníků (domácností) mezi oprávněné zákazníky. V odvětví elektroenergetiky tento přechod vyvolal nezbytné změny v dosavadních principech stanovení cen pro tuto kategorii zákazníků. Energetický regulační úřad zvolil obdobně jako v případě maloodběru podnikatelů variantu diferenciací plateb za distribuční služby na hladině nízkého napětí v závislosti na charakteru odběru. Na hladině nízkého napětí byl tedy zachován přibližně původní rozsah tarifních sazeb, který tak umožňuje zákazníkům optimalizovat své náklady na služby související s dodávkou elektřiny.

Ve II. pololetí 2006 již v ČR nepodléhaly cenové regulaci dodávky elektřiny pro žádnou z kategorií konečných zákazníků, s výjimkou regulace ceny dodávky elektřiny zákazníkům kategorie domácnosti a malých zákazníků využívajících služby dodavatele poslední instance. Cena za dodávku elektřiny dodavatele poslední instance je v souladu s čl. 3 odst. 3 Směrnice 2003/54/ES regulována ERÚ jako cena maximální.

Cenové úrovně dodávky elektřiny poslední instance pro rok 2006 byly stanoveny Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 9/2006 ze dne 27. listopadu 2006, kterým se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb. Cena dodávky elektřiny dodavatele poslední instance byla regulována ERÚ jako cena maximální, a to pro všechny kategorie zákazníků, kteří jsou oprávněni takové dodávky elektřiny využít, přičemž cena se skládala ze stálého platu, platby za dodávku elektřiny ve vysokém tarifu a platby za dodávku elektřiny v nízkém tarifu. Jednotlivé ceny se pak liší v závislosti na charakteru odběru a způsobu využití odebírané elektřiny.

Vzhledem ke skutečnosti, že ERÚ při stanovování cen dodávky elektřiny dodavatele poslední instance vychází z tržních cen elektřiny a ke způsobu pořizování elektřiny subjekty, které jsou pověřeny výkonem povinnosti dodávky poslední instance, tedy pořizováním naprosté většiny elektřiny na celý rok dopředu, není třeba žádného zvláštního postupu pro kontrolu a případné úpravy stanovených cen v průběhu daného kalendářního roku. Případné změny na trhu s elektřinou v průběhu roku jsou vzhledem k výše uvedenému postupu pořizování elektřiny zanedbatelné.

Vzhledem k výše uvedenému způsobu regulace ceny dodávky elektřiny dodavatelem poslední instance a vzhledem ke skutečnosti, že se s výkonem povinnosti dodavatele poslední instance nepojí žádné dodatečné zvýšené náklady, není zatím vytvořen žádný mechanismus kompenzace případných dodatečných nákladů souvisejících s plněním této povinnosti. Obecně se dá konstatovat, že cena dodávky elektřiny dodavatele poslední instance zahrnuje tržní náklad na pořízení dodávané elektřiny včetně určité marže, takže by dodavateli poslední instance neměly dodatečně vznikat žádné nepředvídatelné náklady, které by bylo nezbytné následně kompenzovat.

Právo požádat o dodávku elektřiny dodavatele poslední instance a využívat služby dodavatele poslední instance mají podle energetického zákona zákazníci typu domácnost (konečný zákazník, který nenakupuje elektřinu pro jiné účely než pro svou vlastní spotřebu v domácnosti) a malý zákazník (konečný zákazník, který zaměstnává v pracovním poměru méně než 50 zaměstnanců, jehož čistý obrát za poslední účetní období nepřesahuje 250 mil. Kč a jehož odběrné místo je připojeno k síti nízkého napětí). Dále se povinnost dodávky elektřiny dodavatele poslední instance vztahuje též i na ostatní zákazníky, kteří využili práva volby dodavatele, ale jejichž dodavatel elektřiny pozbude v průběhu výkonu licencované činnosti oprávnění nebo možnost uskutečňovat dodávku elektřiny oprávněným zákazníkům a tito oprávnění zákazníci nemají ke dni přerušení nebo ukončení činnosti

dodavatele zajištěnu dodávku jiným způsobem. V tomto případě je dodavatel poslední instance povinen dodávat elektřinu těmto oprávněným zákazníkům za ceny stanovené Energetickým regulačním úřadem nejdéle po dobu tří měsíců ode dne, kdy tomuto dodavateli operátor trhu s elektřinou v souladu s pravidly pro organizování trhu s elektřinou neumožní účast na jím organizovaných trzích s elektřinou. Podle informací ERÚ je však institut dodavatele poslední instance spíše teoretickou záležitostí a není možno uvést žádné informace týkající se rozložení, resp. skladby zákazníků využívajících práva na dodávku poslední instance, neboť v průběhu roku 2006 zatím žádný zákazník tohoto práva nevyužil.

6.1.8 Způsob stanovení ceny chráněným zákazníkům na trhu s plynem

V odvětví plynárenství stanovuje ERÚ ceny za přepravu plynu a distribuci plynu jednou ročně vždy s platností od 1. ledna a ceny dodávky plynu pro chráněné zákazníky mohl měnit ERÚ každé tři měsíce.

Ve II. pololetí roku 2006 ERÚ rovněž pokračoval v dočasném stanovování cenového stropu pro dodávky zemního plynu pro oprávněné zákazníky. V roce 2006 podléhaly cenové regulaci všechny kategorie konečných zákazníků, cenová regulace se vztahovala jednak na konečné zákazníky kategorie domácnosti, jednak na oprávněné zákazníky kategorie malooběratel, střední odběratel a velkooběratel.

Cenové úrovně pro jednotlivé kategorie konečných zákazníků pro rok 2006 byly stanoveny Cenovým rozhodnutím č. 2/2006 ze dne 28. února, o cenách plynů a Cenovým rozhodnutím č. 6/2006 ze dne 28. srpna 2006, o cenách plynů. Cenové stropy byly stanoveny jako maximální ceny dodávky zemního plynu pro chráněné zákazníky (kategorie domácnost) a oprávněné zákazníky (kategorie malooběratel, střední odběratel a velkooběratel). Výše maximální ceny dodávky zemního plynu byla stanovena podle velikosti ročního odběru zemního plynu konečného zákazníka v MWh. Pro konečné zákazníky využívající dodávku plynu od dodavatele poslední instance byla cena stanovena pro II. pololetí roku 2006 rovněž cenovým rozhodnutím č. 2/2006 a č. 6/2006. Cena dodávky byla omezena cenovým stropem, který byl stanoven jako maximální cena dodávky zemního plynu pro oprávněné zákazníky.

V průběhu roku 2006 byly ceny dodávky zemního plynu všem konečným zákazníkům zvýšeny k 1. lednu a k 1. dubnu na základě zvýšení nákupních cen zemního plynu společnosti RWE Transgas, a. s., ale k 1. říjnu došlo ke snížení ceny dodávky zemního plynu. Cena stanovená obchodníkem, který dodává plyn chráněným zákazníkům připojeným k distribuční soustavě, v rozsahu dodávek chráněným zákazníkům, byla dvousložková. Podkladem pro stanovení této ceny byly predikce vývoje dovozních cen zemního plynu, predikce kurzu české koruny k americkému dolaru a k euru. Dále se cena korigovala o rozdíl mezi skutečnými náklady na nákup plynu společností RWE Transgas, a. s., a cenou stanovenou ERÚ v předchozím uzavřeném čtvrtletí.

Kontrola a aktualizace maximálních cen dodávky zemního plynu byla prováděna s využitím korekce o rozdíl mezi skutečnými náklady na nákup zemního plynu a plánovanými náklady na nákup zemního plynu. O tento rozdíl byla upravena cena dodávky zemního plynu pro následující kalendářní období. Proces kontroly a aktualizace cenových úrovní byl upraven vyhláškou č. 438/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pro dodavatele určeného k plnění závazku dodávat zemní plyn konečným zákazníkům za regulované ceny v režimu dodávky poslední instance nebyly, vzhledem ke způsobu regulace této ceny, stanoveny žádné zvláštní prostředky k vyrovnání nákladů spojených s plněním této povinnosti.

V režimu dodávky poslední instance nebyl ve II. pololetí roku 2006 zásobován žádný konečný zákazník.

6.1.9 Činnost orgánů veřejné správy ve vztahu k podmínkám dodavatelských smluv

Náležitosti dodavatelských smluv jsou energetickým zákonem upraveny jako podstatné náležitosti smluv, tzn. každá taková smlouva uzavíraná v souladu s energetickým zákonem musí obsahovat všechny takto stanovené náležitosti. Energetický regulační úřad nemá v této oblasti, tedy oblasti zajištění průhlednosti podmínek dodavatelských smluv, žádnou působnost až na dvě výjimky:

a) kompetence rozhodovat některé spory mezi držiteli licencí nebo mezi držitelem licence a jeho zákazníkem – jedná se o spory o uzavření smluv, jejichž předmětem je regulovaná činnost, tj. zejména smluv o připojení, o přenosu, přepravě nebo distribuci elektřiny nebo plynu, ale také o dodávce tepelné energie a některé další,

b) kompetence schvalovat Pravidla provozování přenosové a distribuční soustavy, a rovněž Řády provozovatelů přepravní a distribuční soustavy v plynárenství. Energetický zákon předpokládá (v části elektroenergetiky je taková náležitost vyjádřena explicitně), že součástí těchto schvalovaných dokumentů budou i obchodní podmínky poskytování těchto regulovaných služeb.

Správním úřadem pro výkon kontroly v energetických odvětvích je Státní energetická inspekce. V působnosti Státní energetické inspekce je kontrola dodržování energetického zákona včetně kontroly uzavírání smluv s obsahovými náležitostmi dodavatelských smluv upravených energetickým zákonem a náležitostí smluv na ochranu spotřebitele ve smyslu přílohy A Směrnic 2003/54/ES a 2003/55/ES.

Dalším kontrolním orgánem působícím v oblasti energetického trhu, a to především v jeho liberalizované části, je ÚOHS, který provádí tzv. ex-post regulaci. Do působnosti ÚOHS spadá např. kontrola diskriminačního jednání ze strany dodavatele energie s dominantním postavením na trhu (vynucování nepřiměřených smluvních podmínek, uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu atd.). V těchto případech se velmi často jedná o obchodníky z řad vertikálně integrovaných podnikatelů v oblasti elektroenergetiky i plynárenství. ÚOHS posuzuje dodržování jejich jednání na základě zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.